

Debesuota, šilčiau.
Saulė teka 6:34, leidžiasi 4:26

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, lapkričio-November 18 d., 1974 m.

Kaina 15c

272

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

LAISVĖ JAU ARTĖJA — PASAKĖ KUDIRKA

NAUJI LEIDINIAI APIE LIETUVĄ

"The Soviet Domination of Eastern Europe in the Light of International Law", dr. J. A. V. Gaweda, teisių ir politinių mokslų profesorius lenkų universitete Londone. Knygoje peržvelgiama Rytų Europos valstybių politinė padėtis tarp I-jo ir II-jo pasaulinių karų. Dvejuose puslapiuose 134-135 palieštos ir Lietuva, Latvija ir Estija: kaip jos tapusios Sovietų-Nacių 1939 m. sąmoklo aukomis. Pabrėžiamas lietuvių pogrindžio pasipriešinimas sovietams ligi 1952 m. Parodomas 1941, 1945—1949 metais iš visų trijų Pabaltijo valstybių į Sibirą deportuotų asmenų skaičius — 125,000 (apie 600,000 E.). Knyga yra 5x8 formato, turi 220 psl. Kaina \$8. The Foreign Affairs Publishing Co., Ltd. 139 Peter-sham Road, Richmond, Surrey, England.

Gautas Nr. 10, 1974 m. liepos-rugpjūčio leidinio "A Chronicle of Human Rights in the USSR". Tai "Samizdat" anglų kalba, 64 psl. Į šį leidinį sudėta daug kovos dokumentų iš įvairių, per prievartą į Sovietų Sąjungą įjungtų tautų. Yra visa eilė pareiškimų — Andrei Sacharov, Igor Šefarevič, Anatolij Marchenko ir kt. Idėtas gana ilgas kasdieninių koncentracijos stovyklų įvykių aprašymas. Jis daugiausia liečia bado streikus ir panašius įvykius nuo 1974 m. gegužės 12 iki rugpjūčio 19 d. Birželio 19 d. lietuviai, latviai, estai ir žydai nusikundė, kad bent po du mėnesius neatiduotų laisvę, nes cenzorius nemokas šitų kalbų. Rašoma, kad Simas Kudirka buvo paleistas "pasigailėjimo aktu". Buvus kalinys Vloclavas Sevrukas, apleidęs USSR 1974 m. Leidinį redagavo Valery Čadidze, redakcinės komisijos nariai — Edward Kleine ir Pavel Litvinov.

Nauji Eltos biuleteniai svetimomis kalbomis. Italų kalba "Elta-Press" biuletenis, prel. V. Mincevičiaus redaguojamas Romoje, išleido savo rugpjūčio-rugsėjo numerį (8-9). Turinys: Lietuvių kalinių sovietų koncentracijos lageriuose sąrašas; Simo Kudirkos laisvės paleidimas; Studijuoti marksizmą Sovietų Sąjungoje laikoma nusikaltimu — Vloclavo Sevruko persekiojimas už jo savaip aiškinimą marksizmą ir bolševikų režimo kritiką; Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Nr. 10, 1974.

Portugalų kalba biuletenis "Boletim Baltico", leidžiamas Sao Paulo jungtinėmis baltiečių pastangomis, išleido savo 5 (14) numerį, 1974 m. spalio mėn. Turinys: Estija ir estai, Latvija ir latviai, Lietuva ir lietuviai, emigracija iš Sov. Sąjungos, baltiečių paroda Sao Paulo.

Ispanų kalba "Noticiero de Los Paisas Balticos", leidžiamas Buenos Aires lietuvių, latvių ir estų, pasirodė su savo 1974 m. rugsėjo numeriu. Turinys: Baltų delegacija pas JAV prezidentą Fordą; Latvių Tautinio Fondo žinios apie okup. Latviją; "Užmiršti Baltiečiai" — prof. Juozo Ereto knygelės vertimas į ispanų kalbą; "Rinkimai" komunistų kraštuose; Sistematiški religijos persekiojimo Lietuvoje kai kurie aspektai; Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 10 pasirodymas; Religijos persekiojimas Latvijoje; Kazimiero Čibiro-Verax mirtis; Sacharov kėčia apjungti protestus; ir kt. (E)

♦ Vyriausybė spaus kongresą greit priimti viešojo, masinio susisiekimo įstatymą, kuris numato miestams federalinę paramą. — 12 bil. dol. per šešeris metus transporto reikalams, pasakė transporto sekretorius miestų merų konferencijoje.

IŠ VISO PASAULIO

CHICAGO. — Per visą Diabete Week (Cukraligės savaitę), kuri visose JAV prasideda šį sekmadienį, daugiau kaip 90 ligoninių šiauriniame Ilinojuje teikia sveikatos patikrinimus nemokamai. Tų patikrinimų tikslas yra surasti tuos 70 tūkstančių asmenų, kurie spėjama turi cukraus ligą (diabetą) patys nežinodami. Tą ligą atradus, diabetas galima kontroliuoti specialia dieta, mankšta ir vaistais. Atsiklausti galima telefonu 943-8668.

CHICAGO. — Ilinojaus valst. sekretorius Michael J. Howlett praneša, kad greitai laiku prasi-dės automobiliams leidimo plokštelių 1975 metams išsiuntinėjimas.

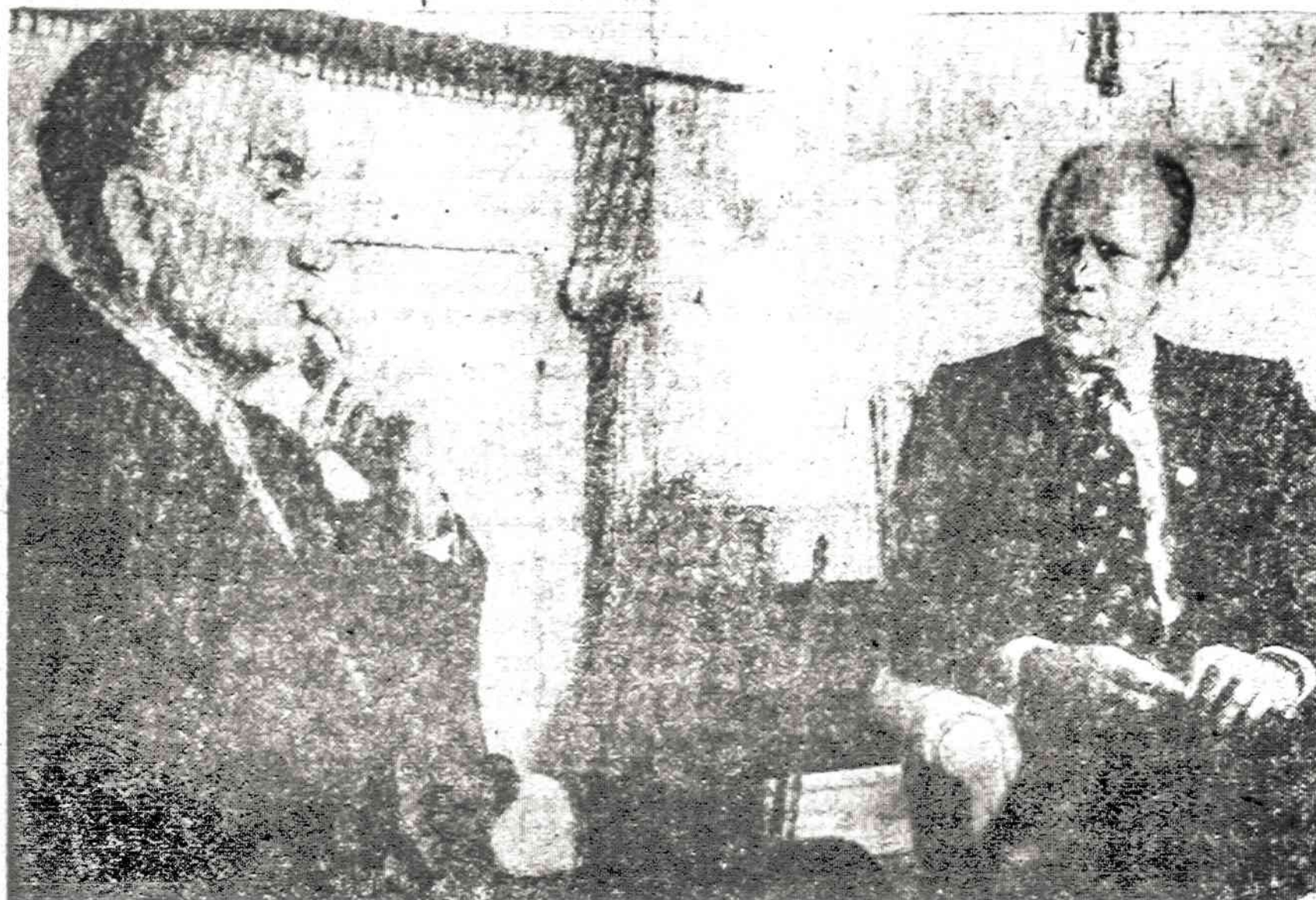
WASHINGTON. — HEW (Sveikatos, švietimo ir gerovės) departamentas pranešimu, greitai laiku bus išleistas ir paskelbtos kontrolės taisyklės vaistams, teikiams pagal federalinį finansuojamas Medicare ir Medicaid programas. Kai, spėjama, ateinančiais metais bus įstatymais priimta ir įvesta nacionalinė, tai yra visai Amerikai, sveikatos apdraudos programa, bus mokesčių mokėtojams sutaupyta iki \$320 milijonų. HEW parengė pasisakymu, vaistų kainos receptams pagal Medicare ir Medicaid ir menkai uždirbantiems piliečiams niekuomet nebuvo kontroliuojamos.

PEKINAS. — Kinija paskelbė, kad jos užsienio reikalų ministerijai bus Chiao Kuan hua, 66 metų diplomatas, kuris vadovavo pirmajai komunistinės Kinijos delegacijai Jungtinėse Tautose. Čia jis buvo geruose santykiuose su buvusiu JAV ambasadorium George Bush, kuris dabar vadovauja Amerikos diplomatinėi įstaigai Pekine. Stebėtojai mano, kad Kinija bandys dar daugiau sustiprinti savo ryšius su Amerika. Ligšiolinis užsienio reikalų ministeris Chi Peng fei greičiausiai gaus kitą ministeriją.

SEOULAS. — Pietinė Korėja paskelbė, kad ji paleidžia iš kalinimo penkis amerikiečius, kaip geros valios parodymą prezidento Fordo atvykimo proga. Keturi amerikiečiai nubausti už žmogžudystę, vienas — už spekuliaciją narkotikais.

TEL AVIVAS. — Sen. Hubert Humphrey pareiškė Izraelyje, kad jungtinio štabo viršininkas gen. George Brown turėtų būti atleistas iš pareigų už jo pastabas apie žydų įtaką Amerikos kongrese.

WASHINGTON. — Baltų Rūmų spaudos sekretorius Ron Nessen pasakė, kad prezidentas Fordas kandidatuos 1976 metų rinkimuose į prezidento vietą, nes jam patinka būti prezidentu.

Prezidentas Fordas tariai su senato daugumos vadu sen. Mike Mansfieldu. Šis pažadėjo prezidentui, kad kongresas padės prezidentui išspręsti ekonominius sunkumus.

ĮTEMPIMAS SIRIJOS FRONTE

TEL AVIVAS. — Arabų riaušės kilo keturiuose Izraelio okupuotose miestuose. Viena mergina žuvo, daug buvo sužeistų ir 50 suimtų. Izraelis paskelbė dalinę savo atsarginių mobilizaciją, kada Sirijoje prasidėjo kariuomenės judėjimas. Jungtinių Tautų stebėtojai Golano aukštumose paskelbė, kad pagyvėjo lėktuvų skraidymas Izraelyje ir Sirijoje. Jungtinių Tautų sekretorius Kurt Waldheim apeliavo nedidinti įtempimo.

Havanoje Palestinos Laisvini-mo Organizacijos vadas Arafatas pasakė, kad sionistų kariuomenė pasirengusi netikėtam puolimui Sirijoje. Penktadienį, kaip rašo Beiruto laikraštis AsSafir, Prancūzija įspėjusi Siriją, kad Izraelis gali ją pulti 24 valandų laikotarpyje. Prancūzijos užsienio reikalų ministerija šia laikraščio žinia paneigė. Kiti arabų laikraščiai rašo apie Izraelio pasirošimą pulti pietinį Libaną.

Tel Avive gynybos ministeris Shimon Peres pasakė, kad Izraelis tik emėsi apsaugos priemonių, kada Sirija paskelbė savo kariuomenės alarmino stovį. Mobilizacija Izraelyje palietusi tik kelis tūkstančius kareivių.

Izraelio premjeras Rabinas penktadienį pasakė, kad 20 sovietų laivų iškrauna Sirijos uoste Latakijoje karinę medžiagą. Jis įspėjo Siriją nesiginkluoti. Arabų sostinėse šiose Rabino pastabos interpretuojamos kaip par-teisinimas Izraelio išankstiniam puolimui Sirijos fronte. Sirijos radijas paskelbė, kad Izraelis "muša karo būtnus, norėdamas uždenkti vidinius neramumus dėl blogėjančios ekonominės padėties". Sirija esanti pasirengusi ginti savo teritoriją.

Valstybės sekretorius Kissingeris šeštadienį susitiko su Izraelio ambasadoriumi Dinitz.

NEW YORKAS. — Čia staiga mirė Saudi Arabijos užsienio reikalų ministeris Omar Sakkaf, 50 metų. Prezidentas Fordas įsakė nuvežti ministerio kūną į Saudi Arabiją kariniu lėktuvu.

Paskutinis sekretorius Kissingerio vizitas Izraelyje sukėlė liūdnas nuotaikas, kurios matosi ir šioje nuotraukoje. Su Kissingeriu — Izraelio užsienio reikalų ministeris Yigal Allon.

Maisto konferencija eina prie galo

ROMA. — Jungtinių Tautų pasaulinėje maisto konferencijoje viena sunkenybė palengvėjo priėjus pasiūlymą įvesti sistemą, kad iš anksto būtų perspėjama kur pasaulyje neišvengiamai gresia kilti badas. Taip pat palankiai baigiama susitarė dėl fondo, kurį turtingos pramonės valstybės ir naujosios turtuolės alyvos versimų savininkės valstybės turėtų finansuoti pasaulio badaujančioms mėsoms maitinti. Konferencija, kurioje dalyvauja 130 valstybių, baigiami šį savaitgalį.

Tokio demonstruoja prieš JAV ir SSSR

TOKIO, Japonija. — Kai kurių radikalai marksistų būriai raudonais šalmais apsimovę padegamomis bombomis atakavo JAV bių ir Sovietų ambasadas protestuodami prieš planuojamą prezidento Fordo vizitą Japonijai ateinanį savaitę. Medžiaginių nuostolių mažai tepadaryta, bet susirėmimuose sužeisti 3 ar 4 sovietų diplomatai ir 11 policininkų. Paskleistos "radikalų marksistų" proklamacijos, kuriose ragoma, kad Washingtonas ir Maskva "kėsinosi savo tarpe pasidalinti pasaulį".

♦ Turų kariuomenės dalinys įžengė į britų kontroliuojamą Kipro zoną ir suėmė 8 graikus, jų tarpe vieną jauną berniuką.

PASINIENAI STIPRŪS, O VIDURYS IŠPUVĖS, — TVIRTINA SIMAS

Nuoširdžiausi Jums dėkoju už mano sūnaus išlaisvinimą, — tarė Šulskienė

CHICAGO, Illinois. — Tūkstančiai lietuvių ir amerikiečių turėjo progos šeštadienį Chicagą atskridusį Simą Kudirką pasveikinti ir išgirsti jo balsą. Simas Kudirka su motina, žmona ir dukterimi šeštadienio popietę iš New Yorko atskrido į O'Hare aerodromą, o iš ten helikopteriu buvo atskridintas į Midway aerodromą, kur jo jau laukė apie 10,000 čekagiečių.

Midway aerodromo salėn susirinko didžiųjų Amerikos televizijos kanalų, radijo stočių ir dienraščių reporteriai, kurie fotografavo ir klausinėjo patį Simą Kudirką ir atskridusius jo šeimos narius. Kiekvienas norėjo anksčiau atskridusius pamatyti, paspausti jiems ranką ir pasidžiaugti iš komunistų nelaisvės išsigelbėjusiu lietuviu. Dauguma spaudė Kudirkam ranką, patys ašarodami. Verkė suaugusieji, ašaras šluostė moterėlės.

Ilgiausiais United Airlines ir kitų aviacijos bendrovių takais buvo išsiriakę lietuviai, palikdami viduryje taką, kad galėtų praleisti ir pamatyti atvykusius svečius. Kudirką lydėjo policininkai, kad jo arba jo šeimos narių minia neužspautų. Kartu ėjo Kudirkai sutikti komiteto nariai, bet jie patys turėjo gintis nuo minios spūsties.

Aerodrome buvo suruota spaudos konferencija. Amerikiečių spaudos ir radijo atstovai klausinėjo Simą Kudirką, o jis atsakinėjo. Spaudos atstovų klausimai buvo verčiami lietuviškai, o Kudirkos apgalvoti atsakymai buvo verčiami angliškai. Visi patenkinti, kad Kudirka atsakinėjo protingai. Rusų okupuotoje Lietuvoje Kudirka buvo žvejų laivo radijo telegrafistas, o paskutinius keturis metus jis praleido kalinėjime. Visi pastebėjo — amerikiečiai ir lietuviai, — kad Simas Kudirka buvo apsiskaitęs žmogus. Jo atsakymai buvo protingi, dėstomi logiškai galvojančio žmogaus.

Kaip tu pasijutai, kai tau buvo duota Amerikos pilietybė? — paklausė vienas laikraštininkas amerikietis.

Patikėjau, kad turiu Amerikos pilietybę, kai nusileidau Frankfurto aerodrome — atsakė amerikiečiams Simas Kudirka. — Sovietų Sąjungoje yra daug žmonių, turinčių Amerikos pilietybę, bet jie yra beteisai, sovietų policijos saujalėje. Ne visiems Amerikos piliečiams sovietų valdžia pripažįsta tą pilietybę.

Amerikiečiams apklausinėjus Kudirką ir išsimontavus televizijos aparatus, Simas Kudirka būtų galėjęs eiti, bet jis norėjo bent su dalimi lietuvių pasisveikinti. Laukiamoje aerodromo salėje Kudirkai buvo pastatyti prie lango, o policija pasisveikinti norinčius statė eilėn. Susidarė ilgiausia eilė, netilpusi salėje ir išsitiesusi ilgame koridoriuje. Policija įleisdavo 20 žmonių grupę, o kai ši baigdavos spausi Kudirkams ranką, tai įleisdavo kitą grupę. Šimtai turėjo progos paspausti svečiams ranką ir pasikeisti keliais sakiniiais, bet daugelis neturėjo tos progos.

Tiktai po keturių pasibaigę sutikimas Midway Aerodrome. Vakare Lietuvos spaudos atstovams susitikimas buvo su-

ruoštas Šarkos restorane, esančiam prie 79-tos ir S. Western Ave. Ten buvo Kudirkai sutikti komiteto nariai, spaudos atstovai ir kviestiniai svečiai. Susirinkusiems buvo suruota vakarienė, o vėliau Kudirkų šeima tarė kelis žodžius:

— Nuoširdžiai dėkoju Jums visiems, kurie padėjote mano sūnų išlaisvinti iš komunistų nelaisvės, — prie mikrofono priėjusi tarė Marijona Šulskienė, Kudirkos motina. Įdomiausioji kalba buvo paties Kudirkos. Ji buvo trumpa, bet labai reikšminga. Be kitų dalykų, jis pasakė:

— Esu Jums visiems dėkingas, kad padėjote man ištrūkti iš komunistų imperijos nagų. Be jūsų rūpesčių, intervencijos ir pagalbos ne tik aš, bet ir mano šeima nebūtų galėjusi ištrūkti. Taip pat noriu pasakyti, kad sovietų imperija jau yra pradėjusi pūti. — Josios pakraščiui yra stipriai saugojami, bet viduje ji jau braska. Lietuvai ir kitiems kraštams laisvė artėja.

Jankaus paminklas

Vilniuje komunistų partija leidžia dvisavainį propagandos ir agitacijos reikalams žurnaliuką "Laikas ir įvykiai". Š. m. rugsėjo mėn. laidoje Nr. 17 jėdžia paminklinės lentos nuotrauka, kurioje yra toks įrašas: "Visuomenės veikėjo, spaudos darbuotojo ir lietuvių nacionalinio judėjimo dalyvio Martyno Jankaus (1858—1946 E.) (1898—1940) ? gimtinė. Čia 1892—1909 buvo Jankaus spaustuve, kurioj spausdinta lietuviškos knygos, laikraščiai, atsišaukimai. 1904 m. pirmą kartą lietuvių kalba išleistas komunistų manifestas". (E)

Dar 8 policininkai kaltinami emė kyšius

CHICAGO. — Dar 8 policininkai pakaltinti emė iš tarnavimų savininkų kyšius už "apsaugą". Federalinis grand jury jau yra patraukęs atsakomybėn 72 Chicago policininkus ir kaip U. S. prokuroras James R. Thompson pareiškė dar daugiau policininkų bus apkaltintų. Nuo 1970 metų, kai teismo žygiai prieš kyšininkavimą buvo pradėti, jau 57 policininkai buvo nuteisti ir 4 išteisinti.

WASHINGTON. — Pentagono pareigūnai atidengė, kad Sovietų Sąjunga bando užmasuoti savo naujus raketų lizdus. Fremjeras Kosyginas pasikalbėjime su sen. Walter Mondale irgi nusiskundė, kad Amerika savo naujus raketų lizdus bando paslėpti po palapinėmis, kad jų nepastebėtų žvalgybos satelitai.

Pastabos iš tolo

(Laiškas iš Hawaii)

Tikriausiai būtų "Pastabos iš viršaus", nes kai šias eilutes rašiau — esu kažkur virš Pacifiko, net 89,000 pėdų aukštumoje (taip bent pagal lėktuvo — Junco-jet 747) — kapitono (piloto) pranešimą per garsiakalbį, patogiai įsitačiusiems keleiviams, vykstant iš Los Angeles į Havajų (Hawaii) salas. Kelias netoks jau trumpas (Los Angeles-Hilo 2,500 mylių kelio tiesia oro linija — keturių ir pusės valandų laiko skridimui). Priešakinis — 20 mylių per valandą — vėjas kiek "dusina" milžino "747" lėktuvo skridimą, bet tai nei kiek nejauciamas sėdint patogiose sėdynėse. Apačioje marguoja reti debesėliai, dar giliau — jų apačioje žydra mėlynė tviska beribūs Pacifiko vandenynas — su žmogėdromis žuvimis (sharks) slėpinčiomis jų mėlynų vandenų gelmėse... Gerai, kad skrendame taip aukštai, nes net ir giedrausiam orui esant — iš viršaus tų pabaisų nesimato.

Niekada nesu jautęs bet kokios baimės — skrodamas (daug kartu) ir žemynus, ir vandenynus. Net mano žmona, kuri ke-

liauja su manim kartu labai gerai, jaučiasi, šioje kelionėje virš Pacifiko, "excellent".

Tur būt veikia aplinka: viršaus dangus, apačioje vandenynas: užmiršk visokius rūpesčius žemėje (palinktus namie), nes jei kokia nelaimė čia erdvėje įvyktų — žemiškojo gyvenimo kelio galas būtų labai trumpas ir be jokių "išsisukinėjimų", svarbiausia be jokių "svarstymų": eini žemyn į mėlynuosius vandenius ir... baigta Agonija — trumpa ir aiški. Bet... apie tai niekas negalvoja, o jei (labai retai) kas nors panašaus ir atsitinka — tada nėra laiko apie tai pagalvoti... Dėlto čia mėlynų padangėje nuotaka labai gera, nuosirdi, artimai "kaimyniška", be rūpesčių... kiekvieno vėde, nežiūrint kas jis bebūtų...

Po trumpos viešnagės Meksikoje, apie ką nespėjau ten būdamas parašyti "Naujienuoms", — staiga atsidiūriau kitame pasaulyje, kiek tai liestų meksikinius įspūdžius ir nuotakas virš Pacifiko pakeliui į Hawaii sa-

las. Nusakymas "diena ir naktis" — nebūtų pakankamas apibūdinti įspūdžius patirtus Meksikoje (nors ir tik — geriau sakant "tik" pasienio mieste Tijuana, kurį vienu per San Diego-San Ysidro pereinamąjį (mažąjo pasienio susisiekimo) punktą kasdien aplanko 80,000 turistų iš Amerikos, skaitykime, kad kiekvienas turistą palieka maždaug po 5 dolerius, tai gauname čia pat 400,000 dolerių per dieną. Priimant dėmesin, kad savaitgaliais, švenčių sezono metu ir t. t., turistų skaičius viršija 100,000 per dieną, drąsiai galime apskaičiuoti, kad į tą purviną tinginių, sukčių ir kontribandininkų miestą amerikiečiai "supila" kasdien pusę milijono dolerių — už menkaverčius suvenyrus, gerų produktų, bet prastai pagamintą maistą, pornografinius filmus ir spausdinius, pagaliau ir už jaunų "sister" paslaugas... Ypačiai jūrininkams, kurių iš kaimyninės jūrų karo laivyno bazės (virš 12,000 vyrų) San Diego čia (Tijuana) lankosi kasdien šimtais! Be to, čia yra bulių imtynės (žudynės) — su, kartais, gana žymiais Meksikos toredorais, nekalbant jau apie pinigingas arklių lenktynes.

Rodos, kai pagalvoji, po pusę milijono dolerių kasdien užsienio valiutos gaunasi 150,000 (?) gyventojų miestukas turėtų nepaprastai klestėti, tai būva labai nustebs, kai ten, po 20 metų, nuvykęs neradau padaryto jokio progreso: tas pačias purvinas gatves, tie patys sukčiai — melagiai, tie patys "čigonai" besistengia pagauti amerikiečio dolerį... Kas naujo — kiek didesnis antagonizmas Amerikai. Bet apie tai — kai grįšiu namo.

Ir dėlto, kai po tokios viešnagės "ubagynė", parvažiavoji į namus Amerikoje ir paskui atsiduri moderniausios ir ištaijingiausios susisiekimo priemonių tarnybos globoje — ar gali susilaikyti nerinktelėjęs (kai sveikas, drūtas ir geroje nuotakoje pasieki kitą Pacifiko krantą): God Bless America.

SKAITYK LA KITA PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINI
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

Buvusieji Lietuvos kariniai teismai ir jų reforma

(Tęsinys)

Juk spaudoje buvo rašyta, kai kurie žmonės dėl provokacijos buvo atiduoti tam teismui ir nuteisti. Negalima iš anksto nusistatyti pasmerkti teismams kaltinamuosius, nors iš viršūnių ir būtų toks įsakymas. Toksai įvykis, skaičiau Naujienuose, buvo Lietuvoje.

Jau minėjau tris kolektyvinius nusikaltimus: 1) Peovikų, 2) Voldemarininkų ir 3) Sasininkų — Neumanininkų bylose. Visose tose bylose buvo padarytas tardymas. Tačiau tik pirmame ir trečiame punktuose nurodytų bylų dalyviai buvo visi teisiamieji Kariuomenės Teisme, o voldemarininkų bylų dalyviai — ne visi: dauguma buvo teisiamieji Kariuomenės Teisme, o mažuma — Karo Lauko Teisme, kas yra reikšmės ir neobjektyvumas.

Juk Karo Lauko Teismas, pagal jo įstatus, turėjo teisti tik tokius kaltinamuosius, kurių bylos būna aiškos — ne reikalaujančios ilgo tardymo. Voldemarininkų byla buvo neaiški, nes joje buvo padarytas ilgas tardymas; todėl ji buvo teisinga tik Kariuomenės Teismui, kuriame tardymas buvo padarytas po Karo Lauko Teismo sprendimo kaltinamųjų mažumos byloje; šioje byloje nebuvo galima pilnai atvaizduoti — nustatyti kaltinamųjų kaltės, nes tik viso nusikaltimo kolektyvo (ne perskelto) bylą nagrinėjant (Kariuomenės Teisme); tai būtų buvę galima padaryti. Be to, kaip minėjau, Karo Lauko Teismė nebuvo jokių teisiųjų priemonių gintis, kurios buvo Kariuomenės Teisme.

Koksai nelogiškumas ir ne teisingumas! Kitų dviejų minėtų kolektyvų bylų (priešvalstybinis veikimas) buvo sprendžiamos viename — Kariuomenės Teisme, o voldemarininkų bylų perskeltos dvi dalis (ne priešvalstybinis veikimas) buvo sprendžiamos Kariuomenės Teisme ir Karo Lauko Teisme.

Tai įvyko, manau, todėl, kad mūsų buvęs valdovas norėjo skubiai garantuoti sau politinį saugumą, atėmęs per Karo Lauko Teismą jam neva pavojingų asmenų laisvę ilgiems metams (prof. Voldemarui, generolui Kubiliūnui ir kitiems). Dviejų teismų voldemarininkų bylų nuteistųjų teisės bylinė buvo nelygios: Kariuomenės Teismo nuteistieji turėjo kasacinę teisę, o Karo Lauko Teismo pasmerktieji neturėjo tos teisės. Tai buvo pastariesiems didelė skriauda.

MCSU BUVUSIŲ KARINIŲ TEISMŲ REFORMA ATEICIAI

Šiame straipsnyje keliose vietose bandžiau nurodyti čia liečiamų teismų netobulumus, kurių ateityje nebegalima toleruoti. Pulko, Kariuomenės ir Karo Lauko teismuose teisiamajame posėdyje, teisėjai buvo ne teisininkai, išskyrus Kariuomenės Teisme pirminis kavinį teisėją. Tokia tvarka išsilaikė per visą tų teismų veikimo laikotarpį.

Gal daug kas nustebs, kodėl taip buvo ir kaip tie teismai galėjo spręsti bylas. Taip buvo todėl, kadangi buvo tų teismų nevykę įstatai, o kaip tie teismai visgi galėjo spręsti bylas, galėtų atsakyti buvusieji teisėjai. Visų karinių teismų bylose nebuvo apeliacinės teisės, kasacinė teisė buvo tik dėl Kariuomenės Teismo ir Pulko Teismo sprendimų, o Karo Lauko Teismo bylose nebuvo nei kasacinės instancijos. Tokia tvarka būsimuose kariniuose teismuose turi išnykti, nes priešingai, galėtų nukentėti teisiamieji žmonės.

Šis teismas turėtų būti panaikintas, nes jo teisėjai buvo ne teisininkai, kurie paviršutiniškai graibėsi teisės reikaluose. Be to, teisėjai, jiems sprendžiant bylas, buvo atitraukiami nuo savo tiesioginių — rikiuotės pareigų.

KARO APYGARDOS TEISMAS

Ši teismą reikėtų įvesti spręsti bylas, kurios priklausė Pulko Teismui. Karo Apygardos Teismų turėtų būti tiek, kiek bus divizijų. Apygardos teismo teisėjas karininkas — teisininkas turėtų teisiamajame posėdyje vienas bylas spręsti, kaip ir buvo mūsų apylinkės teisėjas. Turėtų būti dar kitas

teisėjas karininkas — teisininkas — Karo Apygardos Teismo teisėjo pavaduotojas, kuris irgi vienas spręstų bylas, esant reikalui: to teismo teisėjui pavedus, jam esant atostogose ar susirgus, arba mirus.

Šiame teisme turėtų būti 1 sekretorius karininkas — teisininkas. Dėl teismo sprendimų turėtų būti leista apeliuoti būsimam Kariuomenės Apeliaciniam Teismui, o kasacinę tvarką jos sprendimus apskųsti Vyriausiam Tribunalui.

I Vyriausio Tribunolo posėdyje, ten žiūrint kasacinę tvarką Karo Apygardos Teismo bylą, turėtų būti komandirujamas vienas to teismo teisėjas, kuris nesprendė tos bylos.

(Bus daugiau.)

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/2% a year

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Tel: 847-7747

HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus tiems nariams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS nesako pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.
- SLA — jaunuimui duoda gerą Taupomąjį Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTAL APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviški KLBUR ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentes apdraudus mokeskis \$2.00 metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR USSR DALIS
NAUDOKITES PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 — Tel.: 581-6590—581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvis, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių au-dinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MCSU SKYRIAI:

ALLENTOWN, PA.	126 Tilghman Street	435-1654
BALTIMORE 31, MD.	1900 Fleet Street	342-4240
BROOKLYN, N. Y. 11218	485 McDonald Avenue	467-6465
BUFFALO 12, N. Y.	701 Fillmore Avenue	895-0700
CHICAGO 22, Ill.	1241 No. Ashland Avenue	486-2818
CHICAGO, ILL. 60629	2608 West 69 Street	925-2787
CHICAGO, ILL. 60609	1855 West 47 Street	376-6755
CLEVELAND 13, Ohio	1028 Kenilworth Avenue	771-0696
DETROIT 12, Mich.	11601 Jos Campau Avenue	365-6780
FARMINGDALE, N. J.	Freewood Acres Rt. 9	363-0494
HAMTRAMCK, Mich.	11339 Jos Campau Avenue	365-6740
HARTFORD 6, Conn.	122-126 Hillside Avenue	249-6216
LOS ANGELES 4, Calif.	159 So. Vermont Avenue	385-6550
NEWARK, N. J.	378 Market Street	642-2452
NEW YORK 3, N. Y.	78 Second Avenue	674-1540
NEW YORK 3, N. Y.	141 Second Avenue	475-7430
PHILADELPHIA 23, Pa.	631 W. Girard Avenue	769-4507
PHOENIX, Ariz. 85027	22047 N. Black Canyon Hwy	602-942-8770
RAHWAY, N. J.	47 East Milton Avenue	381-8800
SOUTH RIVER, N. J.	41 Whitehead Avenue	257-6320
SILVER SPRINGS, Md. 20910	961 Bonifant St.	301-587-5777
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 Marcellus Street	475-9746
TRENTON 10, N. J.	1152 Deutz Avenue	392-0306
UTICA, N. Y.	963 Bleeker Street	732-7476

Great American Dream Machine.

America is the place that is made out of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make happy dreams come true for years. Now, Bonds mature in less than six years. That means your dreams can come true faster than ever before. You can buy shares in your particular dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-a-Month plan where you bank. Before you know it, your American dream will be a reality.

Now U.S. Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity 4 1/2 years, 10 months (4 1/2% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deducted at redemption.

Take stock in America.

Now Bonds mature in less than six years.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

LATVIJĀ LIETUVIŲ VIENYBĒS IDEJA

Latvijas Nepriklausomybės (1918.XI.18)
paskelbimo progā

(Paimta iš Vairganto "Aplink Baltijā")

Iki XIII metašimčio Lietuvių ir jų genties padėrmis: Kurų, žemgalių ir latgalių būta, istorija mums nusako, gana gerai pasijūta ir draugautasi. Tai palikė bendras tikėjimas, artima, nieko nekludoma kaimynystė ir dažni susidūrimai. Per jų žemę lietuviai nuolat keliaudavo tolimųjų kaimynų plėsti. Kurų ir žemgalių kraštas šiaurės Dauguvos upės ir poilsio vieta. Čia atsipeikėdavo ir nurimdavo įveikti, čia linksminavosi ir džiaugėsi, laimingai su grobiu grįždami. Lietuvių kunigaikštis valdant Polocką, Naugardą, Pskovą, kurį laiką net Kōreliją, anote Pov. Matulionio, kur jų palikta aiškios žymės, lietuviai būriai dar dažniau braidė padauguviais.

XII metašimtyje paprasta gera pažintis ir broliškumas pavirto angšta vienybe, pasirodžius vokiečiams-plešikams. Pasirodė 1158 metais Dauguvos įtekmeje į jūrą, vokiečiai įsikūrė padauguviais savo kolonijas, lkskiulė, 1200 m. Rygą ir kitas

ka jiems nei senovinės tikybos. Lietuviai nebeįkėlė kojos į latvių kraštą; priešingai, padaugūviečiai tūkstančiais ima bėgti Lietuvoje ir čia tirpsta tarp latvių. Likusieji gi nuo to laiko pradeda vilti sunkią vergijos naštą, gyventi tamsiu atsiskyrėlių gyvenimu, pamiršta ir savo kaimynus, kuriems nebegali eiti talkon. Vienybė visiškai nutrūksta.

Ir taip esti per ilgus 500 metų: lietuviai ir latviai pasilieka, kiti kito nebežiūdami, kiti kito nebesirūpindami.

XIX metašimtyje tie santykiai dar labiau pablogėjo. 1819 metais latviai buvo nuo baudžiosvės paliosuoti, tapo laisvais dvarininkų vokiečių, arba baronų, nuomininkais. Nesaldus, matėme, buvo ir dabar latvių gyvenimas, negavus nė sklypo žemės. Mokesčiai reikėjo mokėti trigubai didesni, neg lietuviai kad paskui mokėdavo. Vis dėlto latviai ima kilti ir plėtotis. Prisiūriūrėjė išmoningam vokiečių ūkininkavimui, patys tampa gerais ūkininkais, išsismoka baltia nuomą ir dar ima prisipirkti žemės. Vargė užgrūditi, kieti, energingi latviai tiesiog per kruviną prakaitą pradeda atgriebti paglemžtas savo prabočių žemes iš kankintųjų vokiečių. Kiti įsiveržia į miestus amatininkais, į jūrininkus. Pasijunta galingi pasidarę ir vien tik savo apskurumui ir darbštumui. Įgimtas šiurkštumas ir vakarykščių skurdžių išsidėjimas paliepia latvius su panieka žiūrėti į visus tuos, kurie nesugeba taip, kaip jie, išsitrangyti tarp gyvenimo sunkenybių, ypačiai gi į lėtus, minkštaširdžius ir nieko iš savo vergintojų lenkų-bajorų neišmokiusius lietuvius. "Leitistis-mulkis" (kvailys lietuvius) inėjo į latvių priežodį. Ir taip, juo latvis stiprėjo ir kilo, juo iš didesnės aukštybės žiūrėjo į savo kaimyną lietuvį, tą senovės vargo broli.

Santykiai tarp latvių ir lietuvių ima geryn eiti, tik gerokai pakilus latvių apsišvietimui ir pradėjus kilti lietuvių literatūrai. Pirmieji jų santykių taisytojai buvo latviai istorikai ir kalbininkai. Nėra pasaulyje tokių apsišvietusių žmonių, kurie nuvargusių ir nuilidusių savo minčių negręžtų į laisvą praeitį ir ten neieškotų atsilsio ir nusiramino. Visi tiria ir mokosi savo praeities istorijos. Bet latvių istorija trumputė; pergalėtojai iš už jūrių sutrukdė jų gyvenimą ir neleido pasižymėti jokiais gaisrais darbais, neleidė iškilti ir nušviesti tautos gelbėjimams. Jei buvo kas minėtina latvių praeityje, ir tai viskas artimiausiu susirūšė su lietuvių gyvenimu. Taip kad lietuvių istoriją ir ima latviai skaityti savo istoriją. O ta istorija skaisti ir išpūdinga, kaip reta kita. Latvis ima gerbti Lietuvos praeities vyrus ir jais džiaugtis; ima ir dabartiniams lietuviams kiek dovantoti tariamąją jų "mulkystę", jei iš jų vis dėlto gali išeiti garsūs idėjomis ir darbais žmonės. Prietariai ima grūti.

Prie griovimo prisideda latviai kalbininkai. Pradėję tvarkyti ir dailinti latvių rašomąją kalbą, nei viename žingsnyje jie negali apsieiti, neatsižvelgdami į lietuvių kalbą, kuria jau buvo rimtai užsiėmę, kaip svetimtūčiai mokslo vyrai, taip ir saviš-

kiai; užsiėmę, patys pagarsėjo ir lietuvių kalbą iššaukstinę. Verskis, kaip įmanydamas, o latvis turėjo susiprasti, jog lietuvių kalbą, kokia ji nebūtų, vis dėlto — jam motina ir daugelyje dalykų visai neniekintina. Greta pagarbos lietuvių praeičiai, atsi-randa gerbimas lietuvių dabarties — bent už grynai išlaikytą kalbą.

Iš tų mielių išrūgsta jau aiškiai formuluojamas reikalas latvių susiartinimo su lietuvių tuotarpu betgi grynios idėjos pavidale. Ji gimė Peterburge 70 metų lietuvių ir latvių studentų būrelyje, kuriame tokie latviai, kaip Grossvaldas, buvo susiartinę su tokiais lietuvių, kaip Petras Vileišis, Birbalas ir k. Jau prieš 25 metus latvių kultūros kelėjas ir žymiausias jų visuomenės veikėjas, advokatas Veinbergas, yra spausdinęs "Baltijos Vėstnesyje" ilgoką raštą "Iz latvešu-leišu veistures" (iš latvių lietuvių istorijos; skyrium atmuštąją dar galima nusipirkti) apie suvienijimą ir apbenrinimą abiejų tautų. Tuo pačiu laiku jis buvo rašęs ir į "Aušrą", įkalbinėdamas, kad lietuviai, negalėdami Rusijoje nauviai užginta savo literatūra, mokyti lietuvių kalbos ir iš jų literatūros beveltyti semtis apšvietimo. Bet aušrininkai su tuo nesutiko, matydami tame vaiste tokį pat pavojumą lietuvių tautybei, kaip ir iš slavų kultūros. Veinbergo straipsnis nebuvo "Aušron" idėtas.

Dar toliau ejo antras latvis tautininkas idealistas, Peterburgo pastorius Zanders, kurio galvoje kerėjo idėja netikta abiejų tautų, bet ir jų kalbų vienybės. Jis įkalbinėja latvius, kad ko daugiausia vartotų lietuvišką žodžių, o lietuviams pataria vartoti ko daugiausia latvišką, idant tveiršt pasidaryt kalbos, ir viešniems, ir antriems lygiai lengvai suprantamos. Gryna tai ir neįvykinama svajonė, vis dėlto labai charakteristinga tame klau-sime ir šiandieną dar turinti latvių nemaža šalininkų. Dauguma, žinoma, aiškiai pergeri vienybės ribas. Anot advokato Grossvaldo, mes galime vienytis politikos ir ūkio (ekonomijos), mokslo ir dailės dalykuose, bet kalbos nei latviai nei lietuvių, neskaitytų mokslo vyrų, ir šiaip prasmėsnių inteligentų. Mes latvius dažnai, ir ne be reikalo, įtariame tautiškame egoizme. Bet šiuo sykiu įtardami, bene-paklystume. Dabartinieji latviai tautininkai, susispietę į senia-siąją Veinbergo įsteigtą drau-giją "Latvešu Beedriba" per vie-ną savo organą "Latvija", kaip viršiau gerbdėjome, nevedimainiškai nori šio to iš mūsų skolin-tis, o ne mums savo latviškumą primesti.

Tą latvių idealistų svajonę vykinti sumanė, tačiau ne jie patys, ne kalbininkai, nors tai jiems pridėjo padaryti, ir ne laikraštininkai, kurių tai būtų darbas, bet, iš pradžių bus gana stebėti-na, ekonomistai. Buržuazai pramonininkai tad padaro naujausį ir žymiausį etapą kelyje latvių susiartinimo su lietuvių. Arčiau prisiziūrėjęs latviams, jau nebesistebi, kad taip atsitiko. Šių dienų latvis visai neidealistas; jis susimaterializavęs iki kaulų smegenų. Jis apskrus ir gudrus, ypačiai ten, kur regima apčiuopama nauda, pelnas. Gryna idėja, kuri neduoda turto, nedaug jų nepajudina. Daug, sakysime, kalbėta apie pakeltimą gotiškųjų (vokiškųjų) raidžių lotyniškoms. Bet nė vienas laikraštis, nors tos reformos tikslingumą pilnai pripažįsta, nepakeitė, nes... tai ne tik neduos tuojau pelno, bet dar padarys spaustuviniams nuostolių, nes reiks naujų raidžių nusipirkti už keletą tūkstančių rublių, o senąsias išmesti. Tiesa, 1905 metais regime ir dalį buržuazų įjudintų ir idėjos pagautų. Bet, kažin, ar ir ta revoliucija nekilo iš laukiamos materialinės naudos. Čia labai sunku atskirti grynos idėjos dalyką nuo savo kailio dalyką. Bent gi

tai spėti leidžia ta ūmai iškilusi buržuazinė reakcija, staigus persimetimas atgal į vienus materialinius rūpesnius ir laimikį ir griežtas daugumos atsakymas nuo to, kas vakar dar buvo šventas — nuo įnirtusio kovojimo už laisvę. Gerai pasakė vienas mūsiškis Rygos veikėjas, geras latvių žinovas, laimindamas mane į misiją: "Ekonomistai Tams-tą ne tik supras, bet ir ranką į bendrą darbą ištis; kiti — vien tik pritarš". Jo neklysta. Latvių susivienijimui su lietuvių mielu noru, be jokių sankalbų, kaip dešinieji, taip liberalai ir patys kairieji pritaria; bet tik pritaria ir pasitenkina vienu galstavimu, kad nėra tarp jų mokančių lietuviškai, įdant mūsų idėjas galėtų skelbti saviesiems. (Kol kas, referentą iš lietuvių laikraščių teturi vienas "Dzimentes Vėstnesis" p. Knebsas ir tai, rodos, ne latvi, bet estų).

Kas kita susiartinimas ekonomijos dirvoje. Tai padaryti jau atėjo laikas: latviai su lietuvių jau emė sumišti. Statistika parodo, jog kasmetai Latviją sie-na pereina apie 40,000 tų ir kitų, sen ar ten. Lietuviai kemsasi į latvių miestus, į dvarus bernautų, kaip pigūs darbininkai; latviai, tėvnyje vietos netekdami, grūdasi į Kauno gub. žemės nuomoti, ir jau sudarė čia nebe mažas kolonijas. Daugiau Ekonom.

Latvių Sodiečių ūkininkų Draugija savo veikimą jau išplėtė ant Vitebsko gub. tarp latbių ir ant Kauno gubernijos, kur jau įkūrė keturias savo filijas. Latgaliai ir lietuviai vokiškų raidžių nepažįsta, tomis raidėmis spausdintų latviškų knygų nepaskaito, nors latvių kalbą ir suprastų, ir štai, ko nepadarė laikraštininkai su spaustuviniškais, tai padarė minėtoji Ekonomiškoji Draugija: drąsiai ir griežtai iš-karto įveda ne tik lotyniškąsias raides, bet ir racionališkai, sulig lietuvių pagerintą rašy-bą: priima š, č, ilgiasias balse-s su pratęsimu ženkleliu i, ū, ē, atmesdami pratęsimų ženklą h, palinkdami visų sanbalsių minkš-tinimą, kaip yra minkštinama l. Beliko pakeisti ee lietuvišku ie, ir tai žada tuojau padaryti. Rašyba taip racionališka, kad jau mums reiks kaikiuriuose dalykuose juos pasekti, sulig jų sa-voji rašyba pagerinti. Tai dar-

bas "Latvešu Lauksaimniecības Ekonomiska Beedriba" pir-mininko agronomo (!). J. Bissi-neeko ir jo padėjėjo inžinieriaus (!) Paegles. Jiems tai sumanius, inž. Paegle apgynė tą rašybą tam tikrame komitete kalbininkų, kurie vien tik patvirtino jos racionališkumą. Ir štai turime jau visą eilę tos draugijos išlei-dimų latviškai lietuviška rašy-ba: laikraštį "Zemkopis", "Jel-gavaš Lauksaimniecības Beedri-bas Krāšanas-Aizdošanas Sabee-dribas pirmee desmit gadi", "Latvešu Savstarpīgas Dzīvi-bas apdrošināšanas Beedribas Statuti", Pārskāts par 1906 gadi dibinātas Latvešu Savst. Aprd. Beed. darbību 1909 gadā" ir kitų ūkio knygelių, plaktų, reklamų ir t. t. Naują spaustuvę taisydama, Draugija angstai susiriesių narių turėdama, nebijojo, kad atkris skaitytojai. Bet kur tau krite: lygiai latviai, kaip ir pakursės lietuviai ir infliatų latgaliai lengvai tuos raštus skaito ir skaitys, sustiprėdami... kuršinkų kalboje. Štai ir vienybė ant tikrai latviškų, t. y. materialinių pamatų.

Be to, kad lietuviai paskutiniu laiku pasidarė geri suvartotojai-klientai, pasokėjus ūkiui, pradijus racionališkiau žemę dirbti, jie dar baisiai imponuoja latviams-materialistams savo idea-

lizmu ir spartiu žengimu kultūroje ir civilizacijoje, veiklumu literatūros ir dailės dirvoje, greit-tu atsiliepimu į praklinąsias ir naujas idėjas. Lietuviai jų akys pergyvena tuos evoliucijos tarpus, kuriuos pergyventi kiti turi dešimtimis metų. Mūsų kalbininkai sutvarko rašomąją kalbą, pridrygsta laikraščių tiek, kiek nei patys latviai netu-ba: laikraštį "Zemkopis", "Jel-gavaš Lauksaimniecības Beedri-bas Krāšanas-Aizdošanas Sabee-dribas pirmee desmit gadi", "Latvešu Savstarpīgas Dzīvi-bas apdrošināšanas Beedribas Statuti", Pārskāts par 1906 gadi dibinātas Latvešu Savst. Aprd. Beed. darbību 1909 gadā" ir kitų ūkio knygelių, plaktų, reklamų ir t. t. Naują spaustuvę taisydama, Draugija angstai susiriesių narių turėdama, nebijojo, kad atkris skaitytojai. Bet kur tau krite: lygiai latviai, kaip ir pakursės lietuviai ir infliatų latgaliai lengvai tuos raštus skaito ir skaitys, sustiprėdami... kuršinkų kalboje. Štai ir vienybė ant tikrai latviškų, t. y. materialinių pamatų.

Be to, kad lietuviai paskutiniu laiku pasidarė geri suvartotojai-klientai, pasokėjus ūkiui, pradijus racionališkiau žemę dirbti, jie dar baisiai imponuoja latviams-materialistams savo idea-

Šis latvių susiartinimo ir vienybės su lietuvių klausimas ypačiai mums idomus ir žinoti-nas.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licencee by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS: SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TOKŠANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS, SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corporation Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS — automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

Cosmos Parcels Express Corporation

488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės) FLOOR 21st.

NEW YORK, N. Y. 10022. — TEL.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

- NEW YORK, N. Y. 10003 45 Second Avenue Tel.: AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 135 W. 14 St. CH 3-2583
- So. BOSTON, Mass. 02127 389 West Broadway 268-0068
- BUFFALO, N. Y. 14206 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Illinois 60622 2222 West Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Illinois 60629 2501 West 69 St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44134 5879 State Road 884-1738
- IRVINGTON, N. J. 07111 762 Springfield Avenue ES 2-4685
- IRVINGTON, N. J. 07111 1082 Springfield Ave. Tel.: 374-6446
- FORT WAYNE, Ind. 46808 1807 Beimeke Rd. Tel.: 432-5402
- GRAND RAPIDS Mich. 49504 636-38 Bridge St. N. W. GL 8-2756
- HAMTRAMCK, Mich. 48212 11333 Jos. Campau Avenue 365-5255
- HARTFORD, Conn. 06106 512 Park St. 246-9473
- LAKEWOOD, N. J. 08701 241 Fourth St. FO 3-8569
- LOS ANGELES, Calif. 90022 960 S. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEW HAVEN, Conn. 06511 1329 Boulevard LO 2-1446
- NEWARK, N. J. 07106 698 Sanford Ave. Tel.: 373-8783
- PASSAIC, N. J. 176 Market Street GR 2-6387
- PATERSON, N. J. 07650 60 Broadway 345-2028
- PHILADELPHIA, Pa. 19122 1214 N. 5th St. Tel.: PO 3-4818
- PHILADELPHIA, Pa. 19141 4925 Old York Rd. Tel.: GL 5-9586
- PITTSBURGH, Pa. 15203 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. 94115 1826 Divisadero St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. 905 Bank Street PL 6-6766
- WOODHAVEN, N. Y. 11421 94-08 Jamaica Ave. Tel.: 441-4712
- WORCESTER, Mass. 01610 144 Millbury Street SW 8-2868
- YOUNGSTOWN, Ohio 44503 309 W. Federal Street RI 3-0440

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

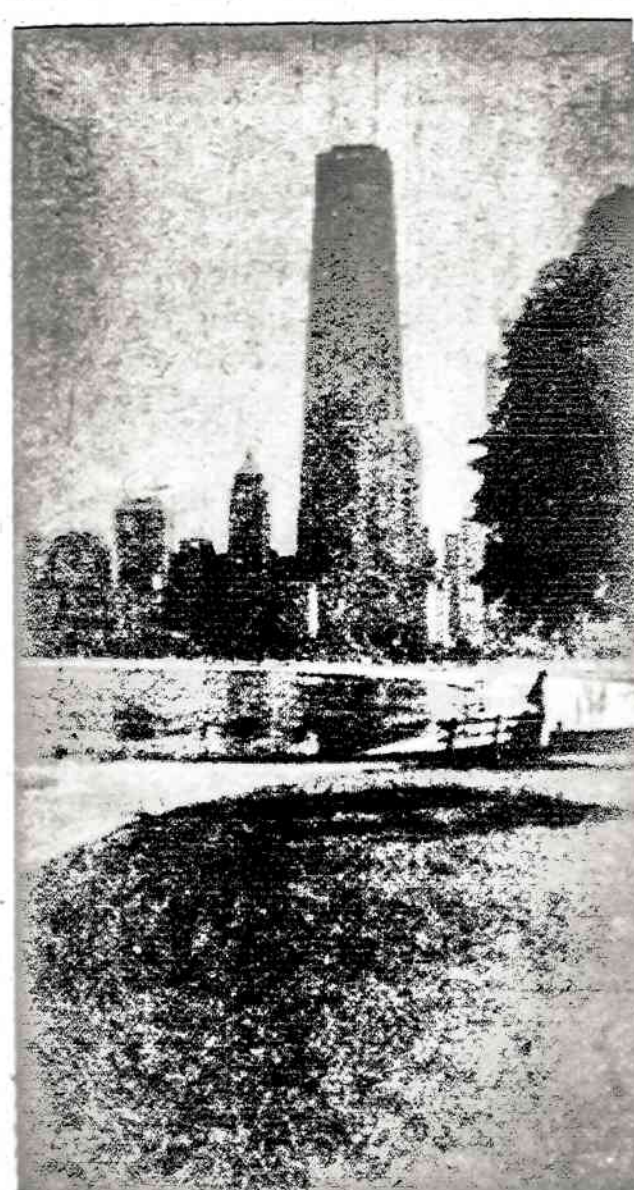
Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiųntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę aplinką bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM:
\$5,000.00 OR MORE
4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE
36 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE
1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
tris mėnesius	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
tris mėnesius	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Sekmadieniais — iki 12 val.	

Kudirkos kelias — Lietuvos laisvės kelias

Simas Kudirka, atkakliai kovodamas prieš okupantą, prieš jo įvestą santvarką, prieš gerai organizuotą melą, pajėgė atsispirti, surinkti savo šeimą ir atvažiuoti į Ameriką. Kudirka buvo ne vienas. Su juo buvo kiekvienas Amerikos lietuvis. Su juo buvo amerikiečių sąžinės balsas. Jam pritarė didelė dalis rusų, kovojančių prieš bolševikinę prievartą ir milijonams primestą priepauidą.

Kada Kudirka buvo surašiotas ir atiduotas sovietų jūros policijai, daugelis nusiminė. Daugelis manė, kad Kudirka bus tuoj nužudytas. Sovietų valdovai yra nužudę tūkstančius už žymiai mažesnius nusikaltimus, negu Kudirkos padarytas. Laisvame pasaulyje kiekvienas žmogus turi teisę išvažiuoti į kitą kraštą. Išvažiavimas neskaitymas nusikaltimu. Tiktai iš Sovietų Sąjungos išvažiavimas yra nusikaltimas. Tiktai komunistai įvedė bausmę už išvažiavimą į užsienį. Jie baudžia žmones už prašymą išvažiuoti. Jurgutienė paprašė leisti jai su dukterimi išvažiuoti į užsienį, tai pirmiausia ją atleido iš darbo. Iš darbo atleido ir taryti pradėjo buvusius raudonosios armijos karininkus, paprašiusius leidimo išvažiuoti į Izraelį.

Dar be teismo sovietų valdžios atstovai Kudirką labai žiauriai sumušė amerikiečių laive. Dar žiauriau jį mušė, kai buvo nukeltas į "Sovietų Litvą". Atrodė, kad sovietų laivyno vadovybė tyčia vieną laivą pavadino "Sovietine Lietuva", kad galėtų tyčiotis iš lietuvių, o tame laive tarnybon paimtus lietuvių persekioti, muštų ir kankintų. Rodos jau nebuvo vilties gyvam išlikti. Bet Kremliaus valdovai, pasiėmę Kudirką, tuojau gavo Amerikos prezidento laišką, reikalaujantį respektuoti atiduotą jūreivį. Sovietų valdovai galėjo pasijuokti iš neapdairių Amerikos pareigūnų ir blogai koordinuoto valstybės aparato, bet jie Amerikos ir bijojo. Atlante plūduriuojančios "Sovietikos Litvos" kapitonas, gavęs įsakymą pristatyti uostan gyvą Kudirką, įsakė šelstantiems policininkams sustoti kapojus surašiotą jūreivį.

Kudirką buvo tardomas ir kankinamas. Jis buvo mušamas ir gąsdinamas. Iš jo šeimos buvo atimtas butas ir gyvenimui būtinausi reikmenys. Žmona ir maži vaikai palikti be duonos ir be darbo. Vėliau Vilniuje Kudirkai buvo suruoštas teismas, kurio sprendimas jam paskyrė 10 metų kalėjimo. Ne vieną lietuvių panašūs teismai yra nuteisę mirtimi. Galėjo sušaudyti ir Kudirką.

Gerasis samaritietis valstybių legisliacijoje

P. STRAVINSKAS

Dažnas mūsų mano, kad padėti kitam žmogui jo nelaimėje yra gera, dora ir gražu, bet, jei kas to nedaro, tai elgiasi "teisėtai", nes įstatymas to nereikalauja.

Kaip gi iš tikrųjų yra, sprendžiant šį klausimą pagal įvairių kraštų — valstybių legisliaciją?

Tai įdomi legisliacinė problema, valstybių įstatymais arba legisliacijoje sprendžiamas skirtingai. Ji ir legisliacijoje vadinama gerojo samaritietio problema.

Vienos valstybės, kaip pvz., Vokietija (tiek vakarinė, tiek ir rytinė, komunistinė), Šveicarija, Italija, ir Prancūzija, reikalauja, kad žmogus matydamas kitą nelaimėje, turi jam padėti. Priešingu atveju, jis bus laikomas nusikaltusiu įstatymui ir bus dėl to nubaustas.

Kitos gi valstybės, kaip va. Anglija, Austrija, Čekoslovakija (prieškarinė) ir, ak, gėda, prisipažinti, mūsų JAV įstatymais leidžia žmonėms elgtis taip, kaip pasielgė Jono Evangelijoje atpasakoto palyginimo kunigas ir levitas su galavažudžių užpultu, sužeistu ir pusgyviu pakelyje iš Jeruzalės į Jerichą paliktu nelaimingu žmogumi, kuriam pagalbą suteikė tik tai paskui anuos ejęs gerasis samaritietis. Reikia pastebėti, kai kurių valstybių įstatymai šią teisinę problemą sprendžia pagal gerojo samaritietio sąžinę jau senai.

Pav., Vokietijos Baudž. kodeksas, numatęs bausmes už atsisakymą pagelbėti kitam jo nelaimėje, paskelbtas 1871 m. hitlerinės legisliacijos patvirtintas 1935 m., o dabartinės

Kudirka mirčiai buvo pasirošęs. Teismui sakytą kalbą, jam atrodė, gali būti jo paskutinė. Savo paskutiniame žodyje Kudirka pasakė teisėjams daug karčios teisybės, bet svarbiausias jo šūkis buvo "Duokite laisvę Lietuvai!" Reikalavimas laisvės Lietuvai tapo visų lietuvių šūkiu. Kudirka reikalavo laisvės pačioje Lietuvoje, jis tai sakė jį kankinusiems ir teisusiems rusams arba jų tarnams. Net kalėjime būdamas Kudirka palaikė ryšius su tais, kurie kovoja prieš Rusijos komunistų primestą žiauriausią išnaudojimą ir prievartos santvarką.

Kudirka kovojo prieš okupantus pačioje Lietuvoje. Kudirka kovojo prieš Sovietų Sąjungos atstovus Amerikos vandenynse. Kudirka su okupantu nebendradarbiavo nei "tarybinėje" Lietuvoje, nei Rusijoje. Kudirką galėjo slėgti abejonės ir nerimas, bet jis tikėjo pergale, jis nedarė jokių kompromisų. Kudirka įveikė visas kliūtis ir laimėjo. Šiandien Kudirka yra laisvas laisvoje Amerikoje. Mes, Amerikos lietuviai, padėjom išlupti iš pavergto nagų. Mes veikėme asmeniškai, mūsų balsas buvo reiškiamas ir organizuotai. Per Amerikos Lietuvių Tarybą mūsų balsas buvo užgirstas ir išklaustas.

Panašiai yra ir su rusų pavergtą Lietuvą. Vienam kitam atrodo, kad Lietuva jau visiems laikams neteko laisvės; kad rusai komunistai mūsų kraštą ir žmones išnaudos šimtmečius. Bet sovietų kariškoji galybė nėra tokia jau stipri. Sovietų imperijos valdovai labai daug apžiojo. Jie pavergė nepaprastai didelius plotus ir išnaudoja milijonus žmonių. Pavergtos tautos priešinosi okupantui. Lietuvos laisvės valanda gali išmūsti greičiau, negu daugelis tikisi.

Simas Kudirka ryžosi kovoti prieš okupantą ir laimėjo. Jis nedarė jokių kompromisų. Tie patys komunistai, kurie jį nuteisė, buvo priversti paleisti jį iš kalėjimo ir leisti išvažiuoti. Išleido ne tik jį patį, bet ir visą šeimą.

Jeigu Amerikos lietuviai vieningai sieks ginti savo krašto laisvę, tai jie su laisvojo pasaulio pagalba, privers okupantą trauktis iš Lietuvos ir leisti patiems lietuviams laisvai tvarkyti visus savo krašto ir savo valstybės reikalus. Turime ryžtis taip, kaip Kudirka ryžosi. Laimėsime, kaip jis laimėjo.

Vakarų Vokietijos patobulintas 1953 m.; šveicarijos St. Gallen kantonu Baudž. statusas (Penal Statute) irgi baudžias už tokius pat nusikaltimus, paskelbtas 1808 m., o Unterwalden vad. Policijos Statutas paskelbtas 1870 m.; Olandijoje tokie įstatymai žinomi nuo 1881 m., o Prancūzijoje nuo 1810 m.

Iš visų kitos kategorijos valstybių, kurios neįpareigoja žmogaus padėti kitam nelaimėje, daugiausia yra atsilikusi mūsų Amerika. Čia žmogus, pamatęs kitą nelaimėje, gali nu jo nusisukti arba užsidengti akis ir pasakyti: "ne mano biznis"... Niekas jo dėl to nebais. Tai jo sąžinės reikalas — ir nieko daugiau.

Tačiau, pastaruoju metu jau ir amerikoniškai susidomėjo šiuo dalyku, ypač dėl to, kad tokia socialinės sąžinės stoka, toks piliečių vienių kitiems nesolidarumas emė plačiai reikštis šiame krašte, labiausiai gi didžiojoje industriniuose Amerikos miestuose. Pvz., labai pagarsėjęs, po visą Ameriką plačiai nuskambėjęs maždaug prieš 10 metų New Yorko tie-

siog. skandalingas įvykis, kada vienas galvažudys užpuolė vietšai gatvėje jauną moterį ir nužudė ją, subadydamas peiliu, prie vieno didelio namo, kurio gyventojai, iškišę galvas, tą įvykį stebėjo ir iš jų daugybės nei vienas ne tik neatėjo užpultajai į pagalbą, bet dargi nei policijos telefonu nepasaukė.

Tas ir kiti panašūs įvykiai Amerikoje sujaudino ir šio krašto teisininkus, kurie šio gerojo samaritietio teisingo problemą jau nagrinėja savo simpoziumuose, paskaitose, savo profesinėje ir kitoje spaudoje bei legisliacinės problematikos veikaluose.

Gerojo samaritietio ir apskritai humanistinės legisliacijos problema kyla iš teisės ir moralės santykių. Ją turėtų mie ir mes visi, teisininkai, net ir neteisininkai susidomėti.

Kas norėtų bent kiek plačiau ją pažinti, patarčiau perskaityti vertingą James M. Ratcliffe redaguotą knygą "The Good Samaritain and the Law" kur visa eilė žymių Amerikos teisininkų labai plačiai pasisako šia problema.

TRUMPA, BET ISSAMI KALBA

Praeitą sekmadienį dr. Z. Danilevičius prabilo lietuvių televizijoje ir per 5 — 6 minutes aiškino JAV LB skilimo priežastis. Tai buvo lyg ir atsakymas p. Nainiui, kuris per 18 minučių su palydovu dėstė savo teorijas dėl LB vykstančių nesklaidumų.

Daktaras ramiai, giliu įsijautimu ir kultūringu tonu išdėstė, kad LB JAV atsidūrė didelėje krizėje ir štai dėlko: Jos vadovybė tapo nusavinta vienos grupės žmoniu, kurie visokiais, net ir nelegaliais būdais stengėsi ją laikyti savo glėbyje. Taigi, įseiti iš šių daktaro žodžių, kad ši grupė nesirūpina, kad LB apjungtų visus Amerikoje gyvenančius lietuvius, nes dar iki šiam laikui didelė dalis jai nepriklauso. Nepriklauso jai beveik visa senoji lietuvių karta ir jos veikiančios organizacijos.

Ji pasikesino į seną senosios lietuvių kartos įkurtą ir sekmingai veikiančią Altos instituciją. Ypač, ji buvo jos veikėjų puolama ir niekinama renkant LB Tarybą. Tai tikra tiesa. Šiandien LB jau braunasi į Altos veiklos barą, bando atstovauti Washingtono Valstybės departamente. Jos įgaliojimai varsto ten duris ir visuomenę skelbiasi atlikę didelių darbų, kam gi, dar neaišku, kad

toksai dvyliplumas laisvinimo veiklai yra kenksmingas. Kas nežino, kad LB veikėjai Vasario 16-sios šventės proga savo aplinkraščiuose skelbia, kad aukos būtų duodamos LB, bei kitoms organizacijoms. Reiškia jos vadovai siekia AL tos veiklą finansiniai sužlugdyti. Daktaras pareiškė, kad LB vadovai dar iki šiai dienai nepasisakė dėl vaikų vežimo į pionierių stovyklas, studentų vikymo į Vilnių "studijuoti" lituanistikos. LB vadovai išleido vadovėlių su prokomunistine propaganda. Ji stengiasi jo išleidimą pateisinti, įkalbinėja kad "Tėvų nameliai" yra gera knyga.

Dar iki šiam laikui visuomenė neatidengė paslapties, kokiū būdu S. Jonynienės vadovybėje atsirado prokomunistiniai paveikslukai.

Daktaras giliu nuosirdumu atsakė ir p. Šlutiui, paklaususiam, kodėl jo vadovaujama LB pasivadino LB vardu. Atsakė, kad vardas jai priklausė, nes ji yra teisėta. Juk, kas dar spaudoje neskaitė, kad Marquette ir Cicero LB pripažino teisėtomis ir Garbės teismas. Paaikino, kad šios LB tikslas yra atstatyti LB jai priklausančias vėžes, nes ji šiandien Amerikoje atsidūrė smuklyje. Kad toks sąjūdis gebėtų LB vyksta ne vien tik Mar-

quette Parke ar Ciceroje, bet jau plačiu mastu Amerikos LB apylinkėse. Daktaras per 5 — 6 minutes Chicago lietuviškajai visuomenei pareiškė trumpai, bet išsamiai, dėl ko reikėjo išeiti viešumon ir taisyti išgalėjusias LB negeroves, kurios jį iškreipė iš tiesioginių jos veiklos barų.

Gaila, kad lietuvių televizijos pranešėjas pasirodė per daug šališkas. Atrodė, samoningai trumpino laiką, ir vieton 18 minučių teileido daktarui pasisakyti tik 5 — 6 minutes. Ir tai tik vienam nors p. Nainiui buvo leista kalbėti dvie se. Toks jo šališkumas nepa rodė iš jo pusės reikiamo objektyvumo bei neutralumo. Skaitymas su pakartojimų dalyvių sąrašo, kurie pareiškė norą dalyvauti bankete, atrodė žiūrovui daug mažesnės reikšmės, už LB reikalus.

Daktaro kalba buvo vieni-janti, išreikštas jo didelis susirūpinimas LB likimu. Daug kam pasidarė aišku, kaip vienos grupės vadovaujama LB, gi nuvairavo į didelę krizę. Gi, klausant p. Nainio aiškinimų negalėjai to jausti, nors jam televizijos pranešėjo buvo leista kalbėti 18 minučių. Jis LB skilimą bandė pridengti tuo, kad girdi, jį daro tie, kurie rinkimus pralaimėjo. Žinoma, tai tik miglų pūtimas į akis, Amerikos lietuviškajai visuo, menei. Bet tai tik miglos, jos negali paslėpti jų liūdnų faktų, kuriuos savo kalboje iškėlė daktaras.

Mano supratimu, jau seniai pribrendo laikas parinkti LB vadovybės tokius asmenis, kurie vienyti ir ieškoti priemonių visus apjungti veiklai kultūrinuose darbu baruose. Kurie turėtų visų pasitikėjimą, ir tuo pačiu LB pritarimą, nes nuo to priklausys ir jos ateitis.

A. Spilonis

Kongresas budės dėl emigracijos lengvatų vykdymo

Senatorius Adlai E. Stevenson laišku dr. K. Bobeliui pranešdamas apie Sovietų Sąjungos pasizadėjimą palengvinti žydams ir neįdams emigruoti, pažymi, jog tikimasi, kad šis pasizadėjimas bus vykdomas.

Jeigu gi ne, "aš esu tikras — rašo sen. Stevensonas, — kad kongresas imsis žygį ir atšauks Sovietų Sąjungai suteiktas prekybines lengvatas".

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO

DRAUGAS IR BŪČIULIS

V. P. GEČICNAS

Išpūdziai ir pastabos iš anapus geležinės uždangos

Žmogus yra, didelis nenuorama: kartą pabandęs toliau nuriedėti už tviskės ribų, pabandęs plačiau pasizvalgyti, jisai jau nepasamanėja vienoje vietoje, nevirsta akmeniu — samaniu, bet stengiasi vis kitur pabūti, kitur pasirodyti, pasizvalgyti. Taip ir aš, dar prieš sudėdamas pasenusius skudurus amžinybės skrynion, panorau aplankyti senąją Europą, pavaikščioti prieš 30 metų min-džiotais takais. Panorau aplankyti dar gyvus esančius senus pažįstamus, pažinti už geležinės uždangos gyvenimą galimai arčiau.

Taip, "Hanzos" džiumbo džetas jau nešė mane aukštai erdvėse per Atlantą, Europos link. "Atlantas, kaip ir visa erdvės atskirtybė, buvo neramus, audringas. Net tris kartus gavome įsakymą savo mirtinguosius, "griešnus" kūnus pririšti prie sėdynės. Mūsų "Hanzos" paukštis neujuokais pašokdavo į šalį, visu kūnu suvirpėdavo išgąsčio pagautas. Mes, kaip ir visi keliaiviai, susidomėję ekrane rodomomis filmomis besikeičiančiais vaizdais, išgąsčio neturėjome. Juo labiau, kad paspandę po sėdyne turėjome plaukiojimo laivelius.

Pakilę 6 val. vakaro Čikagos laiku O'Hare aerodrome, nutūpėme 8 val. ryto Europos laiku Frankfurtu Flughafene, Frank-

furt a/M. Šešių valandų tarp kontinentinis laiko skirtumas žymiai sutrumpino audringą naktį. Laimėjome kone dvi valandas skrisdami prieš saulę, prieš žemės sukimąsi, kurias turėjome su kaupu gražinti grįždami atgal į Čikagą. Iš Europos skendant tenka "nugaleti" žemės greitį, turint tą pačią žemės sukimosi ir lėktuvo skridimo kryptį.

FRANKFURT FLUGHAFEN

Vakarų Vokioj, Frankfurt am Main miesto aerodromas. "Frankfurt Flughafen" yra laikomas ateities aerodromu, nors savo dydžiu Europoje užima trečią vietą, lyginant jį su Londono "Heathrow" ir "Paris' Orly". Tačiau konstrukcijos, erdvės, tvarkos, patarnavimo ir švaros atžvilgiu tikriausiai užima pirmą vietą pasaulyje.

Atskrendant iš skrendant nepastebima jokios kamšties, jokio laiko gaisinimo. Šiuo atžvilgiu toli atsilieka O'Hare aerodromas.

Grįžtant mūsų O'Hare aerodrome pralindę pro mažas dureles, iš visų pasaulio kampų suskridusioje žmonių minios kamšatyje stumdomi, iki išgavome savo čemodanus, iki praėjome pasų ir muitinės kontrolę, teko ištovėti daugiau dviejų valandų. Tarp kitko, čia mūsų pasai buvo patikrinti ir nušampuoti. Priedo, lyg ir atsiprašant, gavome paaiškinimo lapelį, kad, esą, Amerikos saugumo įstaigos priverstos tokių priemonių griebtis, kadangi

labai daug įvažiuoja nelegalaus, nepagėdaujamo ir .net pavojingo Amerikos saugumui svetimo elemento.

Praėjus toki "karantiną", dar vienas netikėtumas mus palietė: netoli prie išėjimo stovįs lėktuvas tokia stipria jėga pūtė pro užpakalį išmetamas dujas, kad vos kvėpuoti tegalėjome. Matyti tai buvo paskutinis "karantino" pereinamas programos numeris. Juk reikėjo kokiū nars būdu sunaikinti iš užsienio atvežamas bacilas. Turint silpną širdį, tos dujos stipriai mane paveikė. Netekau jėgų. Net dvi savaites širdimi negalavau, turėdamas viščiuko jėgas.

Frankfurt Flughafene tokių "šposų" negali pasitaikyti, kadangi lėktuvas sustoja ir išlaipina keleivius 545 jardų (½ kilometro) atstume. Tokio ilgio yra koridoriai. Keleivių patogumui, kas nori, gali stotis ant sienkančios juostos. Tokiu būdu keleivis "atvežamas" prie koridoriaus gale esančios kontrolės, kur tereikia rankoje iškelti asmeninę pasą. O judumieji laiptai keleivį nuleidžia vienu aukštu žemyn į didžiulę ir erdvią salę, kur jau laukia ant judomų juostų "keliaujų" čemodanai. Salėje yra restoranai, kavinės ir visokie informacijų bei patarnavimo biurai. Čia pat radome ir geležinkelio kasą, kur nusipirkę bilietus ir judamais laiptais nusileidę dar du aukštus žemyn, sėdome į jau belaukiantį traukinį, kuris nuvežė mus į Frankfurt miesto pagrindinę stotį.

SIKĖ TIEK STATISTIKOS

Aerodromo "Frankfurt Flughafen" statyba užtruko net aštuonius metus. Statyba buvo užbaigta 1972 m. Jo statyba kaštavo virš 300 milijonų dolerių. Vien tik kompiuteriais valdomos judomos juostos pareikalavo 36 milijonų dolerių, kurių ilgis virš 20 mylių ir gali panešti 13 tūkstančių čemodanų bei bagažo per vieną valandą. Pats "Frankfurt Flughafen" pastatas yra keturių aukštų, ½ kilometro ilgio. Jisai talpina savyje visas biznio įstaigas ir pašta, policiją, ugniagesius, bankus, maudymosi patogumus, grožio salonus, konferencijų sales, koplyčią ir gerai įrengtą ligoninę su X-ray skyriais bei operacijų kambariais. Požemyje yra trijų aukštų 6 tūkstančių auto garažas, autobusų stotis ir geležinkelio stotis.

Laike metų "Frankfurt Flughafen" aerodromu pasinaudoja 10 — 15 milijonų keleivių. Jame turi 220 pasaulio oro bendrovių savo skyrius. Kas savaitę virš 5 tūkstančių lėktuvų pakyla iš aerodromo bei jame nusileidžia. Elektroniniai valdomu 216 sieninių skelbimų, 6 tūkstančiai aiškiai kalbančių ruporų 25 tūkstančiai tarnautojų aptarnauja keleivius.

SKERSAI VAKARŲ VOKIETIJĄ

Frankfurto a/M pagrindinėje geležinkelio stotyje turėjome laiko pusantros valandos pasizvalgyti, susipažinti ir traukinį surasti, kuris mus nuvežtų tiesiai į

Rytų pusę. Geležinkelio stotis sena, praėjusio karo nepaliesta, bet, kaip paprastai, vokišku tvarkingumu ir švara užlaikoma.

Laiku susiradę antros klasės vagonę vietą, ramiai laukėme išvažiavimo laiko, nors ir buvome neramūs savyje: juk vaziavome į rytus, į komunistų valdomą šalį, kur nieko nėra tikro, kur asmens neliečiamybė neturi jokios reikšmės, kur taip vadinama proletariato diktatūra viešpatauja. Mažai kalbėjoms, vien tik mintyse kūrėme vaizdus.

Pagaliau, traukinys sujudėjo. Vežė mus Rytų link. Vagonai nežymiai lingavo, švelniai bėgant traukiniui ir be jokio triukšmo. Reik pasakyti, kad visi Vakaru Vokietijos geležinkeliai yra elektrifikuoti ir turi vagonus tik antros ir pirmos klasės. Klasių skirtumas tik toks, jog vieni iškloti pliusu, o kiti — plastiku. Sėdynės visų minkštos. Keleivį nepasiekia jokie dūmai, jokie suodžiai. Malonu važiuoti tokiais traukiniais, stebint bėgančius aplinkos vaizdus. Iš vienos, tai iš kitos traukinio pusės prašliaužia raudonuoju, soduose paskendę kaimai, bažnyčių varpinėmis pasipuošę, arba žaibu prabėga stotelės gelėmis išmargintos.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

NAUJIENAS

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIŲNAS
AKUŠERIA, AUSU, NOSIES
IR GERKLIO LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšilieja, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofis: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, šeštadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, septyniadieniais.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšilieja, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Triedieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofis: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį, 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonais HE 4-2123. Jei neatšilieja, tai telefonais GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai — Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: Prospect 6-5084

3 easy ways to get the Zip Codes of people you write to:

1 When you receive a letter, note the Zip in the return address and add it to your address book.

2 Call your local Post Office or see their National Zip Directory.

3 Local Zips can be found on the Zip Map in the business pages of your phone book.

Published as a public service in cooperation with The Advertising Council.

LINKSMOJI SOFIJA

Rašo VLADAS RASK — RASCIASUKAS

Kad surasčiau Basanavičiaus statytą paminklą, man teko pirmąsias patekti į Sofiją. Bulgarijos sostinę. Pagal tyrimus, senovėje Sofija reiškė išmintį. o Sofijos gyventojai buvo išmintiniai. Kiek tie bulgarai išmintingi — man šiandien būtų sunku spręsti, bet iš paviršiaus žiūrint, jie yra išmintingiausioji Balkanų tauta.

Bulgarams teko gyventi svetimųjų vergijoje, bet jie moko išaugoti savo kalbą, papročius, judry būdą. Jie moka džiaugtis. Man teko tik tris dienas praleisti Sofijoje, bet per tą trumpą laiką teko įsitikinti, kad bulgarai moka gerai pavalgyti, stipriai nugerti, pašokti, padainuoti ir pasiklausyti geros muzikos.

Sofija yra Bulgarijos sostinė. Ji stovi trijų slėnių kryžkelėje. Vienas slėnis ir kelias ateina iš Makedonijos, antrasis iš Jugoslavijos, o trečiasis iš Rumunijos. Savo laiku bulgarai buvo patys išmintingiausi ne tik Balkanų, bet visos Skitijos gyventojai. Jie jau rašė knygas, kada kiti dar ir skaityti nemokėjo. Bulgarai išrado kirilicą, kurią ir rusai

pasisavino. Kalbininkai dar ir šiandien knisiasi senuose Sofijos knygynuose ir aiškina kirilicą rašytų slavų žodžių reikšmę. Per didžiausią Sofijos knygyną aš tikrai perečiau ir pasižiūrėjau į didžiausias lentynas senų kirilicos knygų ir į apdulkėjusius barzdotos senius, kurie tas knygas varto ir nurašinėja. Į senas kirilicos knygas aš nežiūrėjau, nes vis vien nieko būčiau nesupratęs.

Dabartinę Bulgariją buvo užkariavę romėnai, hunai, turkai ir kiti. Kiekvienas užkariotojas paliko savo pėdsaką, bet pačių bulgarų — senų ir dabartinių — buvo įspaus ta pati giliausioji pėda. Sofija buvo Sardijos sostinė, o kai romėnai paėmė Sardiją, tai vienas cezarių Sofiją padarė Dakijos sostine. Bulgarams ji visą laiką buvo Bulgarijos sostinė.

Sofijoje apsisotau dideliame ir šviesiame Sofijos hotelyje. Viskas švaresnė, patarnavimas geras, žmonės mandagūs, o amerikiečiai jie labai gražiai priima ir nori jiems patarnauti. Kai nuvažiuoji į Meksiką ar Prancūziją, tai visi žiūri, kad amerikietis fundytas, o kai patenki į Bulgariją, tai kiekvienas bulgaras žiūri, kad jis turėtų progos amerikiečiui užfundyti.

Miestas gražus ir didelis, gatvės nuvalytos. Dabartinis metu Sofija auga. Jos gyventojų skaičius tuoj sieks milijoną. Gatvės gražios, paminklai aptvarkyti. Kitur revoliucijų metu žmonės paminklus išvarto, bet bulgarai paliko visus raišelius ir karo vadus, kurie gyvenė Sofiją nuo įvairių įsiveržėlių. Miestas turi modernų aerodromą, gerą geležinkelį, maza, didoką skaičių hotelių, mokyklų ir knygynų. Dvi dienas praleidęs bulgarų sostinėje, nutariau paklausti gido patarimo ir nuvykti į vieną pasilinksminimo vietą, kur galėsiu užgirsti bulgarų dainų ir pamatyti pačius geriausius krašto šokėjus.

Gaila, kad dabar po ranka neturiu to užmiesčio vardo. Žinau, kad jis yra kokių 25 mylių atstume nuo Sofijos centro. Nesigailiu nuvažiuoti. Tikrai tenai pamaciau tikrąją Bulgariją. Užgirdau bulgariską dainą, pamaciau bulgariskus šokius ir savo akimis pamaciau, kaip bulgarai valgo, šoka ir linksminasi.

Kai patyrė, kad esu amerikietis, tai mane tempė nuo vieno stalo prie kito. Bulgariškai aš nemokėjau, bet kai išmečiau kelis sardaro stiklūkus, tai liežuvį prašneko bulgariskai.

— Kur tu pramokai bulgariskai kalbėti? — paklausė viena moteris, su kuria teko pašokti bulgariską sardą.

— Panevėžyje, — jai atsakiau.

— O kur Panevėžys? — ji paklausė.

— O tu žinai, kur yra Vilnius? — vėl jos paklausiau.

— Žinau, — ji man atsakė.

— Prieš tris metus ten buvau nuvažiuavusi su grupe dainininkų. Mus labai gražiai visus ten priėmė.

— Truputį už Vilniaus, važiuojant į Rygą, kur Nevėžis sukasi į vakarus, stovi Panevėžys, jai pasakiau.

— Bet tu sakai, kad esi amerikietis? — ji manęs klausia.

— Esu amerikietis, bet bulgariskai mokiausi Panevėžyje.

— Aš nesuprantu, bet žinau, ką tu nori pasakyti, — ji man pasakė, — uždėjo ranką ant pečių ir pavadino šokti.

Daug šokau, nemažai nuėgiau, o jau valgyti nebuvo pabaigos. Tas bulgarų valgis tikrai nepaprastai gerai pagamintas. Buvau pavalgęs, bet negalėjau atsistoti. Po vienos lėkštės teko valgyti kitą. Viskas skanu. Tik bulgariskai valgiai yra nepaprastai karšti. Jie turi daug pipirų, juodų ir raudonų. Turi paprastų pipirų, bet turi ir karčiųjų. Jiems tas kartumas nieko nereikia, jie prie jo pripratę savo kasas, bet man teko gerokai pasitampyti, kol tuos kartuosius pipirus suvirškinau. Bet bulgarai sveiki ir stiprūs.

Niekur nemačiau jaunimo taip lengvai šokančio, niekur negirdėjau tokių skambių balsų, taip linksmai, o kartais ir liūdnei dainuojančio. Man atrodė, kad bulgarų šokių motyvai turi daug panašumo į lietuviškus senus šokius. Bulgariškai šokti aš nemokėjau, bet bešokdamas sukintinio, ir klumpakio taktą pataikiau su bulgarais šokti.

Apie ketvirtą valandą ryto, aš atsisotau ant kėdės ir pradėjau, kad dabar kiekvienas turi išgerti mano saskaiton ir liepiu kelnėriui atnešti geriausio gėrimo. Bulgarai mane nutraukė nuo kėdės, sudraudė kelnėrius bet ką nešti ir neleido man mokėti. Tai pirmas atsitikimas, kad vietiniai neleistų amerikiečiui fundyti.

— Mes norime, kad tu, parvažiavęs namo, mus gražiai prisimintum, — jie man pasakė.

Dar nespėjau išsimiegoti, ma-

no kambario duris pradėjo daužyti lietuvis.

MELROSE PARK, ILL.

Koncertas - balius

Lapkričio 9 d. įvykęs LB apylinkės ir Lituanistinės mokyklos koncertas - balius sėkmingai pavyko. Meninę programą atliko trys seserys: Jona, Ramutė ir Teresė Drūtys, kurios okordeono pritarant padainavo: Daug daug dainelių, Jau ruduo atėjo, Mano mylimas berniukas, Kokias kelias bekeliaučiau ir Esam trys sesutės.

Trys sesutės ne tik savo grožiu, bet linksmu daina — visai užbūrė svečius, kurie daug plovė, kad dar vis padainuotų. Svečių prisirinko pilnutėlė salė. Be to, šiemet buvo matyti daug gražaus jaunimo ir bendrai dauguma buvo jaunosios kartos, kurie savo dalyvavimu palaikė lituanistinę mokyklą, nes ir jaunimas čia mokosi.

Melrosparkietės ponitės visos vieningai parengė vaišes. Stalai apdengti baltais užtiesalais, šalta užkanda, šiltas maistas ir gražus ponitėlių patarnavimas neapylė svečių. Nustojus groti, svečiai dainavo, žaidė ratelius ir nenorėjo skirstytis. Svečių buvo net iš St. Charles, Lemonto, Chicagos, Cicero. Visi žadėjo dalyvauti ir sekančiais metais, nes niekur taip linksmai nėra progos pabendrauti. Padėkai ponitėms ir vyrams prisidėjusiems darbu. S. Š.

Susirinkimų PRANEŠIMAI

— Utenos klubo mėnesinis narių susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 19 dieną 7:00 val. vak. Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd St. Nariai prašomi atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus vaišės. Klubo Valdyba

— Žemaičių Kultūros klubo šilnis narių susirinkimas įvyks trečiadienį, lapkričio 20 dieną 7:00 val. vak. Hollywood saleje, 2417 W. 43rd St. Nariai kviečiami atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus vaišės. Rožė Didžiagalviene, rāst.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

Dievo žmonės visais laikais buvo gausiai aprūpinti dvasiniu maistu. Kalbėdamas apie tai apaštalas sako: "Palaimintas tebūnie mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas ir Tėvas, kuris palaimino mus Kristuje visokių dvasinių palaiminimų dangaus srities". (Efėz. 1:3). Žemiskais dalykais jie patenkino tikėdami Dievo pažadui, kad visi dalykai išvien tarnauja naudai, kurie myli Dievą. Todėl mes nuosirdžiai ir džiugiai galime atnaujinti Dievui padėkos auką. Atsimindami Dievo geradarybių gausumą, atnašaukime jam savo pasisventimą ir atsidavimą. Sakykime mūsų brangiausiajam Viešpačiui ir Išganytojui, kad iš tikrųjų esame jo ir norime pristatyti jam savo kūną kaip gyvą, šventą ir Dievui patinkančią auką ir linksmai tarnauti jam per visas savo gyvenimo dienas.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1416 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWNhall 3-2108-5

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKST. AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽONIS VISTA

REpublic 7-3600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAICA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENA
IR NAKTĮ

TURIME
KOPLYCIAS
VISOSE Miesto
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŲNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 63th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

VirginiA 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RUDIKAS

3354 So. HASTED STREET

Phone: YArds 7-1911

\$688,000 Chicago's kriminalo kontrolei

Kriminalo kontrolės programa Chicago srityje paskirta \$688,000, žymia dalimi programoms lotynų kilmės nusikaltėlių kaliniams reabilituoti.

Iš tų sumų daugiau kaip \$122,000 paskirta Will apskrityje įsteigti narkotikų kontrolės vienetą, kurs veiktu Will, Kendall, Grundy Kankakee apskrityse.

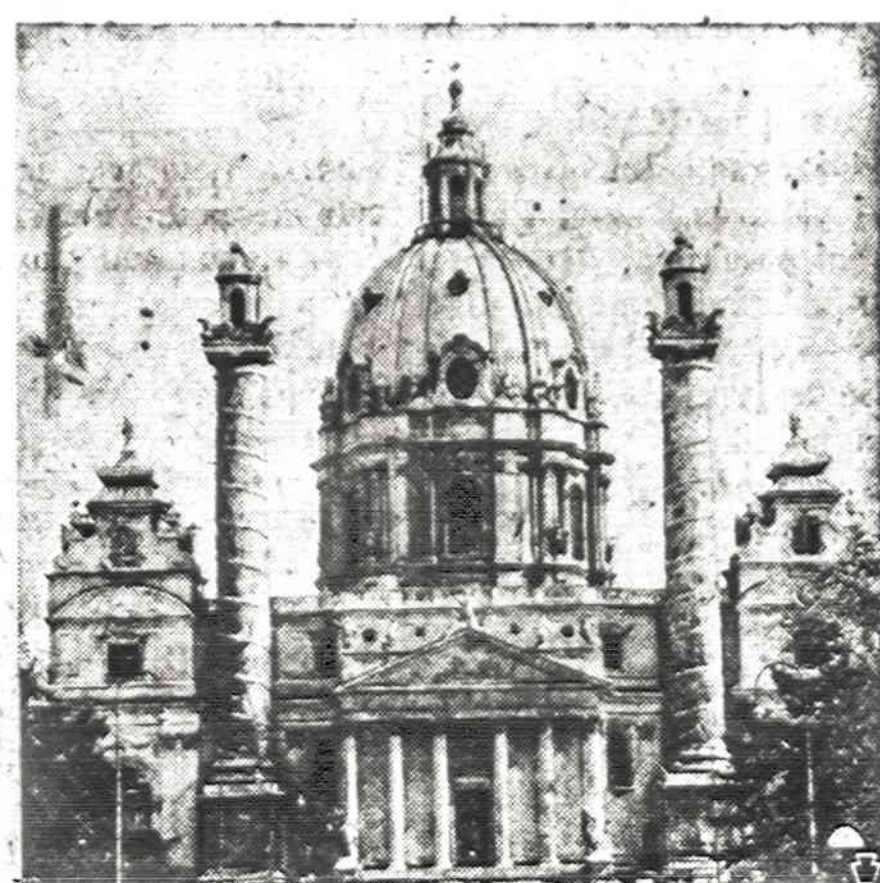
Pagal pačių lotynų projektą reikalingas esąs ispanų kalba kalbantiems atsidėjusiems ir "prabacijoje" esantiems bei naujai iš kalėjimų paleistiems "pusiaukelės" namas, kur tokie as-

menys galėtų būti paruošiami grįžimui į žmonių bendruomenę. Iš bendros \$688,000 sumos paskyrimų minėtinos programos: \$48,000 samdymui dviejų investigatorių ir dviejų legalių tyrinėtojų Lake apskrityje, \$43,000 parūpinti Michael Reese ligoninėje psichiatrinę pagalbą lotynų kilmės asmenims, paleistiems iš pataisos namų jaunuoliams bei grupėms; \$39,000 specialieji investicijų komisijai su dviem patyrisiais dektetyvais Zions mieste, Ill., vagystėms ir plėšikavimams sumažinti; ir \$30,000 Citizens Alert, Inc., organizacijai, kovojančiai su kriminalu Chicagoje ir priemiesčiuose.

Amerikos drabužių pramonė protestuoja prieš importą

Keli tūkstančiai drabužių pramonės darbininkų Chicagoje, kitų darbo organizacijų ir paties mero Daley pritarimu praeitą antradienį Civic Center Plazoje surengė demonstraciją prieš iš kitų kraštų importuojamus drabužius. Tiesioginiai iš neturtingų šalių, pigūs drabužiai vien Chicagoje gresia atimti darbą ir pragyvenimą penketui tūkstančių darbininkų.

Trijų metų bėgyje iki 1973 m.

Church of St. Charles Borromeus, Vienna.

gruodžio mėnesio Jungtinės Valstybės uždavė 113 drabužių manufaktūros įmonių, paliekant 9,100 žmonių be darbo. Šiais 1974 metais jau 30 drabužių gamybos firmų uždaryta. Bendrai per praėjusius 5 metus dėl pigių manufaktūros gaminių importo daugiau kaip 300,000 darbų užsieniai paveržė iš amerikiečių, pareiškė ACWA (Amerikos drabužių pramonės darbininkų unijos) vicepirmininkas Sol Brandzel.

plaučių vėžiu apsigimusių daugėję 2000 nuosimčiai... Iki dabar vėžiu sirgusių pagydytų yra 1.5 milijono amerikiečių.

SOVIETŲ KURJERIAI ŠNIPAI

D. P. praneša iš Sydney, Australijoje: Du sovietų diplomatiniai kurjeriai Sydneyje aerodrome atsisakė duoti kontrolieriams patikrinti su savim nešamus rankinius bagažus. Jiedu nebuvo leista tą dieną iškristi į Angliją. Kurjeriai bandė iškristi kita linija, bet ir tą jų nepraleido.

Australijos užsienio reikalų ministerija, į kurią su protestu kreipėsi sovietų konsulas Ševčenko, pagyrė abiejų lėktuvų kapitonus už nepraleidimą, o sovietų konsului pareiškė, kad be bagažo patikrinimo niekam neleidžiama lėktuvais skristi.

LIETUVIAI BEŽDŽIONIŲ NĖPAMĖGDŽIOJA

Bronius Vigelis, iš Camden, N. J., užsisakė Naujienas vieneriems metams per LB Philadelphia's apyl. spaudos platintoją Aušrą Gečytę, liuanistikos mokyklos mokinę. Užsakymą atsiuntė JAV LB valdybos vicepirm. Rimas Česonis.

Naujienų vadovybė jiems visiems nuosirdžiai dėkoja. Ypač padėka priklauso mūsų naujam skaitytojui p. B. Vigeliui už atkreipimą dėmesio į Naujienas.

Ta proga tenka pastebėti, kad JAV LB Krašto valdybos išleistame spaudos vajeis propagavimo lape yra išskaičiuoti 7 lietuviški laikraščiai ir suteikta apie juos pagrindinė informacija, bet Naujienos tame lape visi nepaminėtos, tarytum jos būtų ne lietuviškas laikraštis. Tai netoleruotina diskriminacija.

Lietuviškos spaudos platinimo vaju planavusieji Bendruomenės vadai yra panašūs į tą japonišką beždžionę, kuri uždaro akis, užsikimša ausis, būrėnui už atkreipimą dėmesio į Naujienas.

— Neskaityk Naujienų, neklausyk Naujienų ir neužsisakyk Naujienų.

O jeigu dabartiniai vadai vis dėlto būtų skaityt Naujienas, tai jie nebūtų nuvedę Bendruomenės į tokį akligatvį, į kurį dabar ją jie yra nuvedę: Jiems patiems šiandien būtų jaučiau.

Laimė, kad lietuviai beždžioniškai negalvoja.

Vajaus Komisija

KOVA SU VĖŽIU

Amerikos Vėžio Draugija praneša, kad yra rimtai spėjama jog per ateinančius 1975 metus 222,000 amerikiečių bus išgelbėta nuo mirimo vėžiu, bet vis dar apie 111,000 žmonių mirs nuo vėžio.

Savo pranešime "Faktai ir skaičiai" ši draugija teigia, kad vėžys yra vyrų žudikas Nr. 1. Buvęs Nr. 4 moterų žudikas vėžys perėjo į Nr. 3 žudiką. 1975 metais numatyta, kad moterų apie 17,600 mirs plaučių vėžiu, tai yra 2,100 daugiau kaip 1974 metais. Krūtų vėžys tebepasilieka Nr. 1 moterų žudikas. Žarnų vėžys kaip vyrams taip moterims tebepasilieka Nr. 2 žudikas. Medikų nustatyta, kad cigaretės tebėra 80 nuosimčių plaučių vėžiu mirimų kaltininkės.

Pažanga vėžio gydyme yra tokia, kad dabar vienas iš trijų vėžiu sergančiųjų pagydomas, o 1930 metais pagydomo tik vienas iš penkių. Ateinančiais 1975 metais bus nuo vėžio gydoma apie vieną milijoną amerikiečių. Naujų apsigimimų numatoma apie 665,000. Nuo 1930 metų vyrams

Pirmasis sniegas

HELP WANTED — MALE Darbininkų Reikia

DIE MAKERS EXPERIENCED

For small Progressive Dies and Auto-mated equipment. Top pay. 10 years experience required. Paid vacations, holidays, hospitalization and pension plan.

CERTZEL TOOL & ENGINEERING CO., INC.
2740 So. 21st Ave.
BROADVIEW, ILL.
314-2891

HELP WANTED — FEMALE Darbininkų Reikia

WORKING MOTHER
NEEDS RELIABLE WOMAN
to care for two school age children & to clean large 3rd floor apt. 7:30 A.M. to 5:30 P.M. Monday through Fri. Wed. afternoon off. References. South Evanston. English necessary. 475-3508 after 6 P.M.

CHILD CARE AND LIGHT HOUSEKEEPING
Live in. 3 children. 2 with speech diff. Your speech must be clear and distinct. Own room and TV in Winnetka location. References preferred. Excellent salary. Need a person Call 649-4753

WAITRESSES
AND COCKTAIL WAITRESSES
No experience necessary.
McCormick Place, Drury Lane Theater.
Call HEDY 791-6102

LIVE IN HOUSEKEEPER
for family of 5 — Northbrook area. Duties are: some cooking, cleaning and able to drive. 5 day week. Own room, bath and TV. English necessary. References. Top salary. 273-4570 — PEGGY.

COCKTAIL WAITRESS
No Experience Needed.
Full or part time.
RIVER GROVE BOWL & PENNY LANE SALOON
Call FRANK OR STEVE 453-6665

8465 W. GRAND AVE. RIV. GR.

— Southwest News - Herald
ketvirtadienio laidoje supažindino skaitytojus su Simo Kudirkos odiseja ir pranešė apie jo sutikimo Chicagoje planus. Tame laikraštyje dirba žurn. Jorūnė Jonikaitė.

— Emilis Milkeraitis iš Brighton Parko apylinkės išsikėlė į Oak Lawn, Ill.

— Jonas Šiaučūnas, tautiškų organizacijų veikėjas ir Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero skyriaus valdybos narys grįžo iš New Buffalo, Mich. Keisdamas adresą, kartu su gerais linkėjimais atsiuntė Naujienų paramai 10 dol.

— Juozas Bigelis, Cicero, Ill., pratęsdamas prenumeratą, visuomet parašo keletą gražių, keliančių ūpą, žodžių ir padidina prenumeratorus mokesčio numerius. Šį kartą jis atsiuntė vajui 6 dol.

— Prof. Adomas Varnas, pratęsdamas prenumeratą, mus pradžiugino gražiais žodžiais ir konkrečiais dalykais apie lietuviškos kultūros ir lietuviybės, kaip nekintančių vertybių puoselėjimą, apie jų perdavimą ainiui ainiams.

— Jono Sodėno slapyvardžiu vienas marketparkietis užsisakė Naujienas vieneriems metams vajaus proga ir prašė tai paskelbti visų lietuvių žiniui, kurie nenori dėl kokių nors priežasčių naudoti savo pavardę. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja už prenumeratą, nors abejoja, kad laisvame krašte kam nors reiktų bijoti dėl vieno iš demokratiškiausių lietuvių laikraščių.

— Inž. Juozas Gibaitis, Chicago Lietuvių pensininkų klubo pirmūnas ir jo valdybos pirminkas, lankėsi Naujienose. Pasikalbėjimuose paliesti bendri lietuvių ir pensininkų reikalai, taip pat prisiminta reikalingi būdai — raštais, prenumeratorais ir skelbimais remti lietuvišką spaudą. Naujienų paramai klubo vardu jis įteikė laimingą penkinę. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja klubo valdybai ir visiems nariams.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE — Namai, žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKIMAIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISU RŪSIU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb. būgalių, 63 ir Whipple. Retas pirkiny nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAJAIS. Švarus, geras teisinga kaina. Marquette Parke. Puiki proga lietuviui.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY
Tel. 436-7878

2951 W. 63rd St. (Prie Sacramento)

HOT SPRINGS, ARKANSAS
LOYD REAL ESTATE

624 PARK AVE. 501 — 623-4446
Retirement Homes in the middle twenties and up. Views include mountains, valleys and lakes.
Some close to everything.

— Žurn. Vladas Bakūnas iš Los Angeles, Cal., nuolatiniams bendradarbiams, atsiuntė sveikinimus su meniška atvirute iš Tijuana, Meksikos.

— Motiejus Tamulėnas, Racine, Wis., pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė Naujienų paramai 3 dol. Tiek pat atsiuntė Petras Sakas iš Rim Forest, Cal. Jie skaito daugelį lietuviškų laikraščių ir visus juos remia.

— K. Beniušis, ilgametis skaitytojas ir bendradarbis Kanadoje, linkėdamas visiems skaitytojams geros sveikatos, atsiuntė Naujienų paramai 11 dol. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja visiems rėmėjams už dovanas, platintojams už pastangas, o naujiesiems skaitytojams už dėmesį. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir jas platinti. Visi lietuviai kviečiami susipažinti ir jas užsisakyti.

— Rašomosios mašinėlės lietuvišku raišymu, visom kalbom ir gaidoms, visuose modeliuose gaunamos Chicagoje: dienų LU 5-9500, ir vakarais pas A. Daugirdą tel. 476-7399 arba tiesiai iš SPARTA Savininko: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. (Pr.)

— Padėkos Dienai artėjant ir prisimenant savo geradėjus, gimines, draugus ir pažįstamus, arti ar toli gyvenančius, pasiųskite jiems prasmingiausią ir tinkamiausią dovaną — Naujienas. Lai jūsų užsakytos Naujienos aplanko jums brangiausias asmenis, lai giminytės ir draugystės ryšiai neišblėsta, bet bujoja, lai lietuviška spauda būna nuolatiniu ryšininku. Užsakyti galima laišku prisunčiant adresą ir čekį arba skambinant telefonu 421-6100, nurodant adresą ir prašyti atsiųsti sąskaitą.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zepolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

— A. T. VERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

KAI NORITE SEDEVŲ

2 BUTU 18 METU MŪRAS, trivka iš lauko ir viduj. Arti Maria High, \$34,000.

3 BUTU OCTAGON originalas, modernus viduj. 3 auto mūro garažas, gražiam Marquette Parke, \$46,500.

2 BUTU MŪRAS, nauji 2 gazu šildymai, garažas. Arti mūsų. Laisvas už \$32,000.

2 BUTU MŪRAS, 2x5, atskiri šildymai. Prie parko. \$28,000.

10 BUTU MŪRAS, naujas gazu šildymas, alum. langai, 60 pėdų lotas, 2 auto mūro garažas, virš \$17,000 pajamų. Arti mūsų. \$77,000.

MEDINIS APKALITAS 2 butu švarus namas, naujas gazu šildymas, 55 pėdų lotas, garažas. Marquette Parke. \$13,500.

DIDELIS 5 KAMBARTU OCTAGON mūras, kabinetu virtuvė, naujas gazu šildymas, garažas. Prie "Paramos". \$22,500.

3 BUTU MŪRAS ir 2 auto garažas. Arti vienuolyno. \$30,000.

4 1/2 KAMBARTU 16 m. mūras ir garažas. Našė atiduoda už \$15,000.

2 BUTU MŪRAS ir 3 kambariai bemsante, garažas, arti mūsų ofiso. \$28,500.

5 KAMBARTU CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas, 50' lotas. 2 auto garažas. Turim raktą. Arti mūsų. \$22,000.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

RUTH NUOMAVIMAS, IVATRS DRAUDIMAS, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

DEMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$112 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto darbai ir liudijimai vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą
ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Strangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3327 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku.

Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbaziuskas, sav.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos ir krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.
Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis pus pasiūstas tokiu adresu:

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. • Tel. 254-3320

Ivairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnus ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviybės išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajus.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų išaliotais.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras ištirtas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tyliąja lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retotikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems įdomios, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vajų kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmųjų pavyzdžių užsprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos lietuviškos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusel metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusel metų — \$12.00, vienam mėn. — \$2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____

ADRESAS _____